

Glans aan de Grift

Gemeente Veenendaal

Cultuurvisie 2022-2030
Cultuurnota 2022-2025

Dé Creatie Krachtcentrale

J. Boonekamp MA
P. van Oort MA
Juni 2021

De Creatie Krachtcentrale | Lingsedijk 23c | 4207AA Gorinchem
ABNAMRO: NL45ABNA0604873417 | Kvk: 60299347
info@dck.nu

Glans aan de Grift

Cultuurvisie 2022-2030 & Cultuurnota 2022-2025

Cultuur speelt een belangrijke rol in de toekomst van Veenendaal: het draagt bij aan de ontwikkeling van onze inwoners, het versterkt het woon- en vestigingsklimaat én het draagt bij aan een versterkte identiteit van onze stad: we zijn trots op Veenendaal!

In de cultuurvisie en cultuurnota staat hoe we de komende jaren aan de slag gaan met cultuur in Veenendaal.

Aanpak cultuurvisie en cultuurnota

Participatie met het culturele veld, maatschappelijke organisaties, bewoners en bedrijven

Cultuurvisie 2022-2030

Kunst en cultuur: een onmisbaar element in de samenleving

Cultuurnota 2022-2025

Uitwerking in zeven verhaallijnen

Benchmark

Vergelijking met landelijk en andere gemeenten

Financiëel

Cultuurbestedingen geleidelijk laten stijgen

Veenendaal maakt plaats voor jou

Inleiding

Het uitgangspunt van deze cultuurvisie en -nota is een breed cultuurpalet dat op vele manieren waardevol is voor de Veense samenleving. Ook vindt de gemeente het belangrijk dat de cultuurvisie en -nota goed aansluiten bij de Veense samenleving. Daarom zijn de cultuursector en de bevolking uitgebreid bij de totstandkoming van deze visie betrokken geweest, ondanks de beperkingen van de coronapandemie.

Deze rapportage is als volgt tot stand gekomen:

- er zijn o.a. circa 40 interviews met het culturele veld gevoerd
- er is een Inwonerspanel gehouden waaraan 629 inwoners hebben deelgenomen
- de cultuurvisie (het eerste deel van deze rapportage) is gedeeld met en aangevuld door het culturele veld, het College van B&W en de gemeenteraad
- de volledige nota (cultuurvisie + cultuurnota) is gedeeld met en aangevuld door het culturele veld.

Participatie

Participatie staat in de gemeentelijke Omgevingsvisie 'Samen maken we de stad' (visie op de participatie) als volgt omschreven: "Samen met inwoners, ondernemers, bezoekers en maatschappelijke organisaties de stad vormgeven. In Veenendaal staan we ervoor open dat iedereen kan meedenken, meedoen en invloed uitoefenen op gemeentelijk beleid, beheer en nieuwe plannen"¹. Op basis van dit uitgangspunt is in september 2020 een inventarisatie van de in- en externe spelers op het gebied van kunst en cultuur uitgevoerd.

Na een analyse van zowel lokale als landelijke beleidsstukken, memo's, programma's etc., het uitzetten van een inwonerspanel en het voeren van circa veertig individuele- en groepsinterviews, is de opbrengst uit de inventarisatieronde vertaald in een cultuurvisie. Hieraan hebben de gesubsidieerde culturele partijen (Bibliotheek Veenendaal, Theater Lampegiet, Museum

Veenendaal, het Kunstplatform, de Historische Vereniging Oud Veenendaal, De Muzen, Poppodium Vlow0318) deelgenomen. Daarnaast zijn ook de volgende 'partijen' betrokken geweest: inwoners, bewonerscommissies, wijkmanagers, Stichting Veens Welzijn, #Dit is Veenendaal, Winkelstad, Kinderdagverblijven, maar ook niet gesubsidieerde culturele partijen zoals het Ontmoetingshuis, Creative Arts School Elevate, Stichting Alive en de Basiliek. Ook is gesproken met docenten Cultureel Kunstzinnige Vorming van de VO scholen. Verder waren beleidsmedewerkers van de gemeente betrokken: gemeentearchief, erfgoed, beheer openbare ruimte, toerisme, stadshart en cultuur en medewerkers van financiën, facilitair en vastgoed.

Vanuit de cultuurvisie zijn zeven verhaallijnen gedestilleerd, die vervolgens in de cultuurnota zijn uitgewerkt. Deze verhaallijnen zijn in vijf werksessies voorgelegd aan de interne- en externe stakeholdergroepen om nadere input op te halen. Na verdere uitwerking zijn de cultuurvisie en cultuurnota nogmaals getoetst bij het culturele veld. Aanvullend is een aantal tussentijdse werksessies geweest met het college en met de raad. Het proces was inspirerend en zeer transparant. Dit resulteerde in een breed gedragen visie.

Daar waar vooraf vele fysieke bijeenkomsten waren gepland, zijn als gevolg van de coronapandemie de cultuurvisie en cultuurnota volledig online tot stand gekomen.

¹ Gemeente Veenendaal, Samen maken we de stad, december 2020

Corona

De cultuurvisie beschrijft de periode van 2022 tot globaal 2030. Ervan uitgaande dat de corona-pandemie in 2022 jaar grotendeels uitgewerkt zal zijn, beschrijft de visie een Veense cultuursector en een belangstellend publiek zoals de stad die kent uit het laatste coronavrij jaar 2019.

Voorlopig lopen de ondersteunende maatregelen van het Rijk door tot de zomer van 2021, waarmee de cultuursector in Nederland grotendeels overeind kan blijven. Als deze ondersteuning stopt, maar de culturele organisaties in de steden nog niet op hun volle capaciteit kunnen werken (en dus de volle hoeveelheid eigen inkomsten kunnen verwerven) zal aanvullende ondersteuning voor de stedelijke culturele organisaties nodig zijn. Daar heeft de gemeente al stappen in gezet; ook in de toekomst zal de gemeente ontwikkelingen nauwlettend in de gaten houden.

Cultuurvisie en cultuurnota

De cultuurvisie is beoogd voor een periode van ongeveer 10 jaar, globaal tot 2030. Dit betekent dat de cultuurvisie de grote lijnen, de stip op de horizon, de belangrijkste kaders en randvoorwaarden beschrijft.

Deze cultuurvisieperiode omvat circa twee periodes van 'uitvoerend cultuurbeleid' die wordt vastgelegd in een vierjarige Cultuurnota. De voorliggende nota beschrijft de op de visie gebaseerde uitvoeringsplannen voor de individuele en samenwerkende culturele organisaties, de taken en rollen van de gemeente zelf, de uitwerking en specificaties van de randvoorwaarden en kaders, de financiën, etc. voor de periode 2022-2025.

Toelichting begrippen

Inclusiviteit en diversiteit, de wisselwerking tussen centraal en decentraal

Dat de Nederlandse samenleving diverser is geworden, is een feit. Veenendaal is met 138 nationaliteiten daarvan een voorbeeld. Echter: ook in een diverse samenleving is inclusiviteit moeilijk door te voeren. Inclusie gaat over het meedoen en erbij horen van mensen met een beperking, met taalachterstand, met een niet-westerse achtergrond, met leeftijdsbeperkingen, met achterstand door sekse, etc.. Vaak wordt een inclusieve samenleving omschreven als een samenleving waar iedereen kan meedoen. Een eenvoudige definitie van inclusie is: 'insluiting, het tegenovergestelde van exclusie (uitsluiting)' (Van Dale).

Om inclusiviteit te bevorderen in de gemeente Veenendaal is het in cultureel opzicht belangrijk om inwoners te betrekken, zodat zij de mogelijkheid krijgen om zich te uiten met kunst en cultuur; deze uitingen zijn nu veelal nog niet zichtbaar in het culturele circuit. Het actief bevorderen van inclusiviteit zorgt er voor dat de mensen in de wijken zich meer met elkaar verbonden voelen en zorgt voor een lagere drempel bij kleinere culturele gemeenschappen om hun cultuur te delen. Uit onderzoek is gebleken dat men zich meer betrokken gaat voelen bij de cultuur en het erfgoed van een gemeente als ook de normen en waarden van kleinere/onbekende culturen worden omarmd. Toegankelijke culturele, creatieve activiteiten en kunst in de openbare ruimte² geven daarnaast een buurt of wijk extra karakter. Ze dragen bij aan de identiteit en herkenbaarheid van de wijk of buurt.

Het Veense cultuurbeleid streefde het afgelopen decennium centralisatie na: de cultuur concentreren in het centrum. Hoewel dit de levendigheid in het centrum heeft gestimuleerd, werd het participeren in cultuur onder de minder gerepresenteerde culturen hierdoor niet gestimuleerd. Door decentralisatie kunnen de vele culturen in de wijken worden ontsloten en zichtbaar gemaakt: decentralisatie als aanvulling op de centralisatie. Uiteraard blijft de belangrijke rol die de Veense cultuur heeft in het verlevendigen van de binnenstad bestaan. Sterker, door laagdrempelig aanwezig te zijn in de wijken maken de inwoners eerder kennis met de cultuur. Hierdoor zullen zij eerder het centrum opzoeken om daar kennis te maken met de (professionele) cultuur. Bekend maakt bemind.

Decentralisatie stimuleert hiermee tevens de amateurkunst. Van de amateurkunst is bekend dat in Nederland 6,4 miljoen mensen van zes jaar of ouder (circa 40% van de Nederlandse bevolking) een kunstzinnige of creatieve activiteit in hun vrije tijd beoefenen. Hiervan doet 23% dat in verenigingsverband, hetgeen zou betekenen dat zo'n 1,5 miljoen Nederlanders lid zijn van een culturele of kunstzinnige vereniging³. Deze vorm van kunstbeoefening vindt voor een groot deel plaats buiten het centrum, in de wijken en buurten.

Faciliteren van inclusiviteit langs de lijn van kunst en cultuur

Om inclusiviteit optimaal te faciliteren is het belangrijk dat de wijkmanagers van de wijken worden ingezet, naast de cultuurmakelaar. Zij werken met de culturele organisatoren samen aan de culturele uitingen in de wijken. De eerste stap die zij hiervoor moeten maken is het gesprek aangaan met de bewoners om te inventariseren waar de interesses en talenten

² De gemeente Veenendaal hanteert de percentageregeling Beeldende kunst: op de begroting van gemeentelijke bouwprojecten of projecten waarbij de gemeente nauw is betrokken is, wordt 1% van de bouwsom gereserveerd voor Beeldende kunstprojecten. Ook een deel van het groot onderhoud wordt hieruit bekostigd.

³ Boekmanstichting Bjorn Schrijen, 8 februari 2019

liggen en dit kenbaar te maken bij de culturele organisaties. Vervolgens kunnen deze gerealiseerd worden in samenwerking door de culturele organisaties, onderwijsinstellingen en de amateurkunst-initiatieven. De wijkmanagers zijn de schakel naar de culturele organisaties die zijn gevestigd in het centrum.

Rijkscodes voor de cultuursector

Governance Code Cultuur

De Governance Code Cultuur is een instrument voor goed bestuur en toezicht in de cultuursector. De code omvat het gehele besturingsproces: beleid, uitvoering, toezicht en verantwoording. De negen principes van de code vinden hun vertaling in praktijkaanbevelingen.

Fair Practice Code

De Fair Practice Code⁴ is een gedragscode voor ondernemen en werken in kunst, cultuur en creatieve industrie op basis van vijf kernwaarden: solidariteit, diversiteit, vertrouwen, duurzaamheid en transparantie. De code nodigt uit tot kritische reflectie en biedt een handreiking voor hoe de sector samen tot een toekomstbestendige arbeidsmarkt en beroepspraktijk komt.

Code Culturele Diversiteit & Inclusie

De Code Culturele Diversiteit en Inclusie biedt een kapstok om diversiteitsbeleid integraal op het terrein van personeel, publiek, programma en partners te ontwikkelen. Het culturele veld is zelf verantwoordelijk voor het al dan niet toepassen van de code, maar zowel de Rijksoverheid als de Rijkscultuurfondsen zullen in het kader van subsidieaanvragen navraag doen of de code wordt gehanteerd en in welke mate. Vanuit het principe 'pas toe én leg uit' zal een organisatie uitleg moeten geven in welke mate het actief is met de Code.

⁴ Fair Practice Code: <https://fairpracticecode.nl/nl/aan-de-slag/honorariumrichtlijnen-en-rekentools-voor-werkenden>

Cultuurvisie 2022-2030

Cultuurvisie 2022-2030

Waarom cultuurbeleid?

Cultuurbeleid is bij alle gemeenten een niet-wettelijk onderdeel van de gemeentelijke beleidskaders. Voorafgaand aan het ontwikkelen van nieuw cultuurbeleid is het daarom nuttig opnieuw de vraag te beantwoorden waarom een overheid cultuurbeleid wil ontwikkelen: waarom is dit nodig, waarom is een goed woningaanbod, een goede infrastructuur, passende arbeidsplaatsen en onderwijs niet voldoende voor de inwoners van een stad? Waarom zou een overheid investeren in cultuur? Wat wil een overheid met kunst en cultuur?

Cultuurbeleid is gericht op het creëren van welzijn en welvaart. Een overheid ondersteunt ook kunst en cultuur vanuit dat ene doel: welzijn en welvaart creëren. Een andere reden kan er niet zijn. Dat wil niet automatisch zeggen dat de overheid ook sturend zou moeten zijn op de inhoud van die cultuur. Het is namelijk juist de vaak originele, unieke en veelzeggende inhoudelijke waarde van de culturele sector die betekenissen creëert⁵.

Daarnaast stimuleren zowel de actieve als passieve deelname aan cultuur de creativiteit, het openstaan voor vernieuwing, het stimuleren van een kritisch denkvermogen en vooral het ontwikkelen van datgene wat men van een 21ste eeuwse burger verwacht.

De waarde van cultuur

Cultuur speelt een belangrijke rol in de toekomst van Veenendaal en levert op drie manieren daaraan een bijdrage.

1. Allereerst draagt cultuur bij aan de ontwikkeling van de inwoners van Veenendaal: in educatieve zin (cultuureducatie en talentontwikkeling) maar ook op het gebied van gezondheid en (digitale) geletterdheid. Cultuur voor jong en oud bestaat niet alleen uit activiteiten van de (gevestigde) instellingen. Cultuuruitingen leven als vanzelfsprekend in tal van kleine uitingen onder de inwoners van Veenendaal en verrijken daarmee het culturele leven. Deze uitgingen zorgen er ook voor dat de participanten zich geaccepteerd voelen in de samenleving. Voorbeelden daarvan zijn de graffiti-cultuur (bijvoorbeeld de pilot fietstunneltje Spitsbergenweg) en murals⁶, de hiphopcultuur (met o.a. Rap) en de Spoken Word-cultuur.

“Cultuur heeft niets verhevens, maar is dát wat ons tot mens maakt: een gemeenschappelijke manier van betekenisgeving. Lijster verdeelt het begrip cultuur onder in drie ‘sferen’: Cultuur (een manier van leven, de maat(staf)), Creativiteit en Kunst (de ‘onmaat’, het op de kop zetten van betekenisgeving van cultuur).

Een gemeenschap kan niet zonder ‘gemeen’, consensus, een gedeelde Cultuur. Maar onderschat het belang van ‘dissensus’ niet. Het domein van tegenspraak, het domein van Kunst. Het overkoepelende begrip cultuur geeft betekenis aan het leven van het individu en diens plaats in de samenleving. Het doel van de cultuursector is dan ook: het vormgeven van (samen)leven. Cultuurbeleid zou minder moeten gaan over meetbare (economische) waarde en meer over (individuele en collectieve) betekenisgeving. Cultuur houdt de samenleving samen”.

2. Ten tweede zorgt cultuur voor een versterking van het woon- en vestigingsklimaat van de gemeente Veenendaal. Een aantrekkelijke (multi)culturele agenda zorgt voor reuring in de gemeente: er is altijd iets te doen op het gebied van cultuur, voor de eigen inwoners en voor bezoekers. Dit maakt de gemeente een prettige plek om te vertoeven: voor de lange duur (inwoners) en tijdelijk (bezoekers). Hierbij raakt cultuur ook aan het streven naar economische veerkracht: door het zijn van een aantrekkelijke stad met een rijk cultureel aanbod kan er worden geprofiteerd van de toeristische en recreatieve kracht van de omliggende regio (en vice versa). Een voorbeeld hiervoor zijn de (culturele) evenementen.

⁵ Blueyard, Een nieuwe visie op cultuurbeleid, Of waarom een overheid wil investeren in kunst en cultuur, 2018

⁶ Bijvoorbeeld <https://www.blindwalls.gallery/> Breda, Heerlenmurals.nl, etc.

⁷ Rijksuniversiteit Groningen, Thijs Lijster ‘De waarde van cultuur’, o.l.v. Pascal Gielen, 2014

3. Ten derde draagt cultuur bij aan een versterkte identiteit van de stad ('trots zijn op Veenendaal'). Veenendaal kent een lange en rijke geschiedenis. De gemeente beschikt over een rijke waaier van met name immaterieel erfgoed. Inwoners zijn hier trots op. De kunst- en cultuurliefhebber (De Muzen, Theater Lampegiet, etc.), de fijnproever (restaurants) en de winkelliefhebber (centrum) kunnen hier ook volop hun hart ophalen. Cultuur zorgt voor beleving in het centrum en daarbuiten.

In de interviews gaf het culturele veld aan dat het van belang is om programmering 'op maat te maken' en om de interesses, behoeften en wensen van de inwoners (en nieuwe bewoners) en bezoekers van de gemeente te kennen en te begrijpen. Deze programmering 'op maat' is van belang om invulling te geven aan de rol van het culturele veld binnen de cultuurvisie 2030, om vanuit het culturele veld een bijdrage te leveren aan de realisatie daarvan. Om de culturele programmering 'op maat te maken' is een samenwerking nodig tussen de culturele sector en het (bredere) maatschappelijk veld in de gemeente. Hier kan het rijke verenigingsleven een grote rol spelen: participatie in het cultureel aanbod, maakt cultuur laagdrempelig en voor iedereen.

Relatie culturele veld met de gemeente: reguliere opdracht en strategisch partnerschap

Naast het uitvoeren van de reguliere culturele taken, kan het culturele veld bijdragen aan de strategische opgaven van de gemeente Veenendaal (zoals de Omgevingsvisie Veenendaal 2030). In het bijzonder kan vanuit de culturele sector een bijdrage worden geleverd aan het woon- en vestigingsklimaat. De Programmaraad is de vertegenwoordiger van de cultuur-

sector en kan op dit onderdeel de strategische partner van de gemeente worden. Een belangrijk onderdeel van deze taak is ook het rijke aanbod van informeel georganiseerde culturele activiteiten mee te laten werken aan de strategische opdracht van de gemeente.

Belang van heldere prestatie-indicatoren

Bij het verstrekken van een opdracht aan culturele organisaties, organisatoren en initiatiefnemers, dienen indicatoren te worden meegegeven op basis waarvan later kan worden bepaald in welke mate de doelstellingen binnen de opdracht zijn behaald en/of op basis waarvan de opdracht dan wel de doelstellingen gedurende de uitvoering ervan moeten worden bijgesteld. Het formuleren van prestatie-indicatoren is eenvoudig als het zuiver kwantitatieve doelstellingen betreft, bijvoorbeeld het realiseren van programma's, het genereren van een bepaalde hoeveelheid (betalende) bezoekers, het werven van cursisten of het vergroten van het aandeel eigen inkomsten. Het formuleren van indicatoren op (meer) kwalitatieve doelstellingen met betrekking tot maatschappelijke, economische en demografische effecten van cultuur is echter aanzienlijk complexer, omdat meerdere variabelen hierbij elkaar in positieve en negatieve zin kunnen beïnvloeden: hoe meet je wanneer cultuur een positieve invloed heeft op het welbevinden (en zelfs op de gezondheid) van mensen? Het preciseren van indicatoren zal onderdeel moeten zijn van de verdere uitwerking en verdieping van het partnership tussen de gemeente en het culturele veld. De validiteit en meetbaarheid van dit soort effecten is in tal van gemeenten onderwerp van voortdurende studie en zal dat voorlopig ook nog wel blijven. Dit betekent dat het culturele veld samen met de gemeente hiervoor nieuw instrumentarium moet ontwikkelen.

⁸ Boekmanstichting Cultuur doet ertoe, óók economisch, Hendrik Beerda, 20 april 2020

Output en outcome

Er bestaan twee soorten prestatie-indicatoren (ook wel Key Performance Indicators of KPI's genoemd): kwantitatieve indicatoren, zoals aantallen activiteiten, aantallen (betalende) bezoekers, cursisten, het aandeel eigen inkomsten van de culturele organisaties, etc. Dit is de meetbare output. Om daarnaast ook kwalitatieve effecten te kunnen meten, moet gekeken worden naar kwalitatieve indicatoren (outcome). Deze kunnen getoetst worden in een jaarlijkse behoeftepeiling onder de inwoners. Hierin wordt de te realiseren outcome onderzocht zoals het welzijn van de inwoners, de bijdragen aan de leefbaarheid en het vestigingsklimaat bedrijfsleven, etc.).

Positieve effecten van cultuur op de economie

De culturele sector is onlosmakelijk verbonden met vele sectoren in de samenleving. Het onderzoek van Beerda⁹ laat aan de financiële kant van de culturele sector zien dat iedere euro die voor de entree bij een culturele activiteit wordt betaald, vermenigvuldigd kan worden met de factor 2,5.

‘Uit het onderzoek blijkt dat elke euro die voor de entree wordt betaald – of het nu voor een tentoonstelling is of voor een concert – je met 2,5 kunt vermenigvuldigen. Mensen gaan een hapje eten in de stad, winkelen, maken gebruik van het openbaar vervoer, enzovoort. Die factor van 2,5 is enorm en het maakt niet uit of het om een groot of klein cultuurhuis gaat, binnen of buiten de Randstad. Hier komt nog bij dat de gemiddelde Nederlandse cultuurorganisatie een 8,3 krijgt als waardering van hun bezoekers. Voor 54 procent van de bezoekers draagt de cultuurinstelling bij aan het woonplezier dat zij ervaren in hun stad en tweederde van de bezoekers reist speciaal naar een

andere stad voor een culturele organisatie. De baten zijn hiermee veel hoger dan de kosten voor cultuur.’

Kunst als de waarde in zichzelf

In de vorige alinea's werden de effecten van cultuur op de sociale structuur van de samenleving en op economie aangestipt. De cijfers geven een positief beeld waarop voortgebouwd kan worden. De cultuur alleen bekijken met een sociale en economische bril kan echter ook als effect hebben, dat de intrinsieke waarde van kunst en cultuur uit het oog wordt verloren. Wat is deze intrinsieke waarde van kunst en cultuur? Hieronder een citaat van de minister van Cultuur om deze waarde indicatief aan te geven:

“Wat op het 1e gezicht een homogeen geheel lijkt, is eigenlijk een samensmelting van ‘eigen’ cultuur en exotische invloeden. Van het vertrouwde en het nieuwe. Dat samen weer heel vertrouwd is geworden.... Ik vind dat heel typerend voor cultuur. Essentieel. Dat in cultuur het vertrouwde en het nieuwe bij elkaar komen, soms schuren of op elkaar botsen en vervolgens samenvloeien.... Kunst daagt grenzen uit. Het prikkelt, confronteert en vernieuwt. En alleen daarom al verdient kunst onze steun. Want een open samenleving als de onze kan het zich niet veroorloven om in te dommelen. We moeten in beweging blijven. Kunst verzet zich tegen stilstand. Als het land dreigt in te dutten, schudden kunstenaars het weer wakker. Als we de luiken dreigen te sluiten, gooien kunstenaars ze weer open. De waarde die wordt gecreëerd in een cultuur is uiting van allerdiepste gedachten, een verbeelding van schoonheid of een uiting van een confrontatie. Cultuur is een drijfveer op zichzelf,

een intrinsieke motivatie om te creëren. Zonder deze intrinsieke waarde wordt kunst instrumenteel en plat”⁹.

Nationale ontwikkelingen

De toegevoegde waarde uit de productie van cultuur- en mediaproducten in 2015 bedroeg 25,5 miljard euro en was daarmee goed voor 3,7 procent van het bruto binnenlands product (bbp). De arbeidsinzet voor deze productie was 320 duizend arbeidsjaren, dat is 4,5 procent van de totale werkgelegenheid in Nederland. De bijdrage van cultuur en media aan het bbp is hiermee iets kleiner dan die van een grote economische sector als de bouwnijverheid (4,1 procent).

Uit onderzoek blijkt dat circa 40 procent van de Nederlandse bevolking van zes jaar en ouder in de vrije tijd iets kunstzinnigs of creatiefs doet. Dat zijn ruim 6,4 miljoen mensen die zich bezighouden met amateurkunst. Ten opzichte van 2013 en 2015 is dit een minieme afname van 1 procent¹⁰.

In 2011 kreeg een gedeelte van de culturele en creatieve sector een centrale plaats in het kabinetsbeleid als een van de negen topsectoren. Dat zijn sectoren die onder andere ‘kennisintensief en export-georiënteerd zijn en een belangrijke bijdrage leveren aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken’. Ook in coronatijd laat de overheid zien dat ze klaarstaat voor de culturele en creatieve sector. Om het getroffen gedeelte van deze sector een steun in de rug te geven kondigde de overheid op 28 augustus 2020 een tweede steunpakket aan ter waarde van 482 miljoen euro. In april 2020 trok de overheid ook al 300 miljoen euro uit om de sector te ondersteunen¹¹.

⁹ Ministerie van OCW, mw. I. van Engelshoven, I. Toespraak bij presentatie cultuurvisie 2018 – 2021, Rotterdam, 12 maart 2018. <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/toespraken/2018/03/12/speech-bij-presentatiecultuurbeleid-2018-2021>

¹⁰ LKCA, Monitor amateurkunst, Kunstzinnig en creatief in de vrije tijd, 2017

¹¹ Rabobank, <https://economie.rabobank.com>, Het economische belang van de culturele en creatieve sector. Economisch commentaar, 21 september 2020

Met het steunen van de sector bevestigt de overheid de waarde van deze sector. De sector creëert veel werkgelegenheid, draagt bij aan het vestigingsklimaat en creëert daarnaast waarde voor andere sectoren. Vooruitkijkend: er blijft een belangrijke rol weggelegd voor de culturele en creatieve sector in onze economie, zeker na de corona-pandemie.

Gemeenten gaven in 2017 gezamenlijk ruim 1,7 miljard euro uit aan cultuur. Per inwoner is dit gemiddeld 101 euro. Gemiddeld gaat bijna 60 procent van de gemeentelijke uitgaven naar cultuurpresentatie, - productie en - participatie. Dit taakveld omvat uitgaven aan podiumkunstinstanties, zoals podia, gezelschappen en festivals en kunst- en cultuureducatie. Aan bibliotheken en musea wordt gemiddeld bijna 20 procent van het budget uitgegeven. Dit is in lijn met de verantwoordelijkheid die zij hebben op deze terreinen¹².

Veense ontwikkelingen

Demografie

Het aantal inwoners in gemeente Veenendaal is met 11.166 inwoners toegenomen van 55.325 in 1996 tot 66.491 in 2020 (een stijging van 20% in inwonertal). Als prognose voor 2050 geeft het CBS een inwonertal van 72.000 inwoners¹³.

De bevolking van Veenendaal is gemiddeld jonger dan die van Nederland. Er zijn meer mensen jonger dan 20 jaar dan gemiddeld in Nederland. En er zijn minder mensen van 65 jaar en ouder in Veenendaal dan gemiddeld in Nederland. Hoewel ook Veenendaal zal vergrijzen, zal Veenendaal ook in de toekomst een relatief jonge beroepsbevolking blijven houden¹⁴.

¹² Ministerie van OCW, <https://www.ocwincijfers.nl/cultuur-media/cultuur/culturele-infrastructuur/overheidsuitgaven/gemeentelijke-uitgaven-aan-cultuur>, 2017

¹³ StatLine - Regionale prognose 2020-2050; bevolking, intervallen, regio-indeling 2018 (cbs.nl)

¹⁴ Gemeente Veenendaal, *Veenendaal richting 2040, Aantrekkelijk wonen en werken in een innovatieve topregio*, 29 september 2017

Culturele ontwikkelingen

Afgelopen jaren is in Veenendaal geïnvesteerd in een aantal culturele accommodaties in het centrum van de stad (o.a. de nieuwbouw rond het Kees Stipplein).

Cultureel economische ontwikkelingen

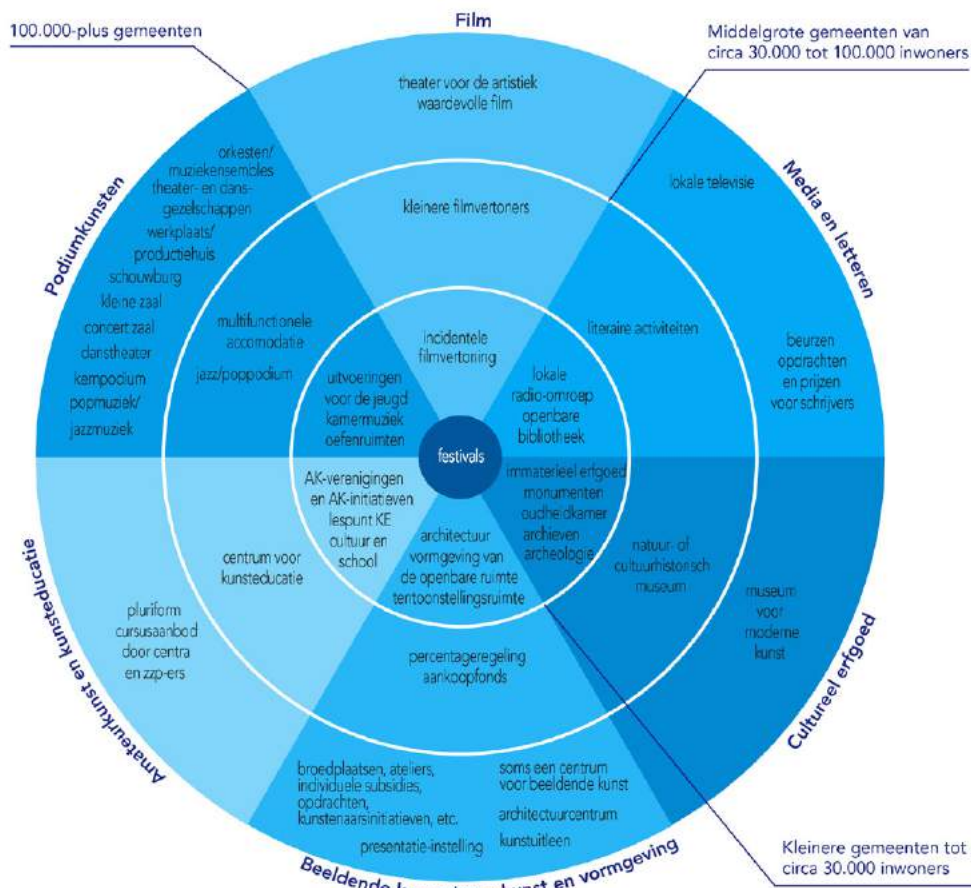
In Veenendaal vormt de omvang van de cultuursubsidies circa 2,3% van de gemeentebegroting¹⁵. De gemeentelijke uitgave aan cultuur per hoofd van de bevolking is sinds 2012 ongeveer gelijk gebleven; door de groei van het inwonertal is het absolute bedrag aan cultuursubsidies sinds 2012 echter wel gestegen. Voor nadere uitwerking hiervan: zie hoofdstuk 4: Financiële kaders.

De omvang van de Veense culturele sector

In 2003 heeft Cor Wijn voor de Vereniging van Nederlandse gemeenten het zgn. Ringenmodel¹⁶ ontwikkeld. Dit model is geüpdatet in 2013¹⁷ en geldt ook in 2021 nog steeds als handleiding voor de Nederlandse gemeenten. Het model schetst de gemiddelde culturele infrastructuur voor gemeenten >30.000 inwoners, 30.000-100.000 inwoners en 100.000-plus gemeenten.

Aan de hand van dit model kan geconcludeerd worden dat de Veense culturele infrastructuur (met uitzondering van een fysiek poppodium en een kleine theaterzaal) vrijwel past in het gemiddelde van gemeenten tussen de 30.000- en 100.000 inwoners. Veenendaal heeft een omvangrijk cultureel leven. Een opsomming hiervan (niet uitputtend) is opgenomen als bijlage. Samengevat kent Veenendaal naast de professionele organisaties 39 verenigingen voor muziek/koren, 8 dansscholen, zeker 75 beeldend kunstorganisaties en beeldend kunstenaars, 11 theatergroepen en 3 film/videoclubs.

Het VNG-ringen-model

¹⁵ Bron: Gemeente Veenendaal Programmabegroting 2021, We blijven investeren in Veenendaal

¹⁶ Cor Wijn, Gemeentelijk cultuurbeleid – een handleiding, mei 2003.

¹⁷ Cor Wijn, De culturele stad, december 2013

Resultaten enquête bewoners 2016 en 2020

Tijdens het ontwikkelen van de cultuurvisie 2018-2021 is in 2016 een burgerpanel gehouden met vragen over cultuur¹⁸. Het aantal uitgezette formulieren was 504; er werden 262 reacties ontvangen (52%). Ook tijdens de ontwikkeling van deze nieuwe cultuurvisie is in 2020-2021 een enquête uitgezet¹⁹. Hierbij werden 1235 formulieren uitgezet, waarop een respons van 51% werd ontvangen (629 stemmen).

De resultaten zijn meegenomen in de hieronder opgenomen bevindingen/conclusies. De volledige uitslag van het Inwonerspanel 2020 is als separate bijlage opgenomen.

Cultuurvisie 2018-2021

In de cultuurvisie 2018-2021²⁰ staat een aantal constatering en aanbevelingen voor de beleidsperiode 2018-2021:

- Een aantal culturele instellingen in Veenendaal heeft een ontwikkeling door te maken als het gaat om het vergroten van het publieksbereik. Een betere balans tussen aanbod- en vraaggericht programmeren (waar een aantal instellingen, waaronder Vlow0318, al ervaring mee heeft) is een manier om daaraan te werken.

- De Bibliotheek is volop bezig zich om te vormen tot een organisatie die zich bezighoudt met erfgoed en promotie (in samenwerking met de instellingen in De Cultuurfabriek en het Regionaal Bureau voor Toerisme Heuvelrug en Vallei), educatie en taalonderwijs (in samenwerking met de Volksuniversiteit), informatievoorziening in het sociaal domein en digi-onderwijs. Vanwege het toegenomen gebruik en het bredere takenpakket van de bibliotheek zijn ruimere openingstijden nodig, zeker omdat Veenendaal slechts één bibliotheekvestiging kent. Dit past in het landelijke beeld, waarin (vrijwel) alle bibliotheken overgaan tot ruimere openingstijden.
- Creative Arts School Elevate profileert zich naast De Muzen als niet-gesubsidieerde partij, waarmee het een voorbeeld is van toenemende marktwerking in de cultuursector.
- Het cultureel vastgoed in Veenendaal is nauw verbonden met de instellingen die daarvan gebruik maken. Momenteel is er sprake van verminderd ruimtegebruik in Spectrum door het vertrek van de Volksuniversiteit. Deze gedeeltelijke leegstaand vermindert de aantrekkelijkheid en levendigheid van het centrum in het algemeen

en van de locatie in het bijzonder. Deze leegstand kan op korte termijn eventueel worden ingevuld met culturele activiteiten die momenteel onderdak zoeken.

- Er is toenemende aandacht voor de lokale en regionale identiteit in Veenendaal. In interviews is aandacht voor het 'Verhaal van Veenendaal' meerdere keren genoemd, ook richting kinderen en jongeren (t/m 24 jaar) en richting stadspromotie. De gemeente heeft een cultuurhistorische waardenkaart (waarop monumenten en andere cultuurhistorisch waardevolle zaken staan aangegeven) die daaraan een belangrijke bijdrage kan leveren.
- De Bibliotheek, Theater Lampegiet en De Muzen laten hun bredere maatschappelijke waarde duidelijk zien. Het tonen van deze maatschappelijke waarde van ook de andere culturele instellingen en organisaties kan verder versterkt worden. De amateurkunst kan hier winst behalen als het gaat om het leggen van verbindingen met andere maatschappelijke sectoren; de cultuurmakelaar heeft hier in de afgelopen jaren al veel werk van gemaakt.

¹⁸ Gemeente Veenendaal, Burgerpanel Veenendaal peiling 3 cultuur, december 2016

¹⁹ Gemeente Veenendaal, Inwonerspanel Veenendaal Peiling 7 cultuur, december 2020/januari 2021

²⁰ Gemeente Veenendaal, Cultuurvisie Veenendaal 2018 -2021 De krachten bundelen – naar een duurzaam cultureel klimaat, 3 april 2017

- Er is veel energie in Veenendaal voor ondernemerschap en crossovers, de activiteiten van Stadslab zijn daar een voorbeeld van. Tegelijkertijd is er ook een leemte als het gaat om samen programmeren en samen naar buiten treden.

De cultuurvisie 2018-2021 kende vier hoofddoelstellingen:

1. Bevorderen van een levendig cultureel klimaat door het bundelen van krachten;
2. Scheppen van een duidelijker relatie tussen het culturele aanbod en de vraag van het (potentiële) publiek;
3. Verder versterken van de aandacht voor cultuureducatie en talentontwikkeling voor kinderen en jongeren;
4. Meer ruimte creëren voor innovatie en dwarsverbanden.

Het is opvallend dat deze punten niet toetsbaar/meetbaar zijn geformuleerd; een evaluatie is daardoor moeilijk. Een voorbeeld: voor de beleidsperiode 2018-2021 is geconstateerd dat de amateurkunstsector niet goed is aangehaakt bij de professionele organisaties en dat hierin verbetering zou moeten optreden. Dit punt komt sterk terug in de interviews bij de evaluatie van deze beleidsperiode. Betekent dit dat in de huidige beleidsperiode geen stappen zijn gezet?

Hoewel de hierboven genoemde doelstellingen zeer valide waren en ook anno 2021 nog actueel zijn, zijn deze doelstellingen zo algemeen geformuleerd dat hieruit niet geconcludeerd kan worden of, en in hoeverre, deze doelstellingen zijn gerealiseerd. Om deze reden worden de onderwerpen uit de cultuurvisie 2018-2021 in plaats van 'afgevinkt', opnieuw meegenomen in de cultuurvisie 2022-2030.

Conclusies cultuurvisie 2018-2021

Op basis van de ontwikkelingen in de nationale en de Veense cultuursector, de demografische ontwikkelingen binnen de gemeente, de Cultuurvisie 2018-2021, de interviews en het Inwonerspanel, kunnen onderstaande conclusies worden getrokken. N.B. Het betreft hier uitsluitend de conclusies van de geïnterviewden en deelnemers aan het Inwonerspanel.

Visie

- Cultuur ontstaat en wordt uitgewisseld tussen mensen. Het is belangrijk dat iedereen mee kan doen met die uitwisseling. Dat betekent dat er goed gekeken moet worden hoe mensen elkaar cultureel ontmoeten en hoe nog niet. Hieruit komt voort dat partijen, die gewoonlijk niet als vanzelf met elkaar in contact komen, elkaar toch ontmoeten.
- De maatschappelijke meerwaarde van culturele ontmoetingen moet beter zichtbaar worden. Successen beter uitdragen en belangrijke iconen en rolmodellen presenteren, maakt de kans op waardering en brede acceptatie van cultuur groter.

Aanbod

- Er is een gevarieerd aanbod nodig, dat passend is bij de wensen van de inwoners, de eigenheid van de wijken en de doelstellingen die de gemeente heeft voor 2040.
- Veel inwoners realiseren zich onvoldoende tot niet hoeveel mensen aan cultuurbeoefening doen en zelfs: dat hun hobby een cultuuruiting is.
- Veel inwoners, ondernemers en bezoekers weten onvoldoende hoeveel mooie, spannende, ontroerende en verrassende cultuuruitingen er te zien en te beleven zijn in Veenendaal. Indien het aanbod beter bekend is, zal de vraag naar dat aanbod groeien.
- De samenleving groeit toe naar vraaggericht aanbod. Hierdoor wordt de indeling in klassieke sectoren in snel tempo overbodig: zorg, welzijn, economie, cultuur, onderwijs en huisvesting groeien naar elkaar toe en de organisaties in

deze sectoren moeten gezamenlijk tot oplossingen komen voor de uitdagingen van de komende decennia. Voor de cultuursector biedt dit kansen om meerwaarde over een breed front te realiseren.

- Veenendaal kent een grote diversiteit aan inwoners (138 nationaliteiten); deze nationaliteiten zijn niet vanzelfsprekend zichtbaar en participeren niet vanzelfsprekend in het culturele circuit.
- Teneinde deze groeperingen te bereiken, zal het culturele veld zich moeten richten op de organisaties in Veenendaal die deze groepen wel kunnen bereiken.

Faciliteiten

- Er zijn meer basisfaciliteiten nodig (gebouwen, geld, menskracht, netwerken) om activiteiten te ontwikkelen en door middel van de activiteiten bewoners met elkaar te laten verbinden.
- Er is behoefte aan decentrale, openbaar toegankelijke, herkenbare cultuurplekken en/of programmering in de wijken waardoor cultuur kan groeien en bloeien. Met name een herkenbare en geoutilleerde evenementenlocatie in het centrum, als aanvulling op het stadspark, wordt gemist.
- Er is behoefte aan fysieke uitbreiding van Theater Lampegiet²¹.
- Er is gebrek aan betaalbare expositieruimtes en oefenruimtes voor met name amateurkunstverenigingen.
- De locatie Spectrum, waar ruimtes leeg staan, wordt (nog) niet ingezet voor het ondervangen van de ruimtebehoefte in de stad. Hiermee kan een deel van de ruimtebehoefte van de

culturele instellingen in het centrum worden opgevangen; dit staat los van de gewenste uitbreiding van culturele activiteiten in de wijken, waarvoor geen extra fysieke ruimtes ontwikkeld hoeven te worden.

- Er is behoefte aan een eigen, fysieke plek voor popmuziek voor met name jongeren; de activiteiten van Vlow0318 vinden op verspreide plekken plaats. Vanwege de verspreiding over wisselende locaties kan geen popcultuur worden opgebouwd.
- Bij nieuwe wijken dient rekening te worden gehouden met wat cultuur voor de inrichting van een gebied kan betekenen. Ruimte voor toegankelijke culturele, creatieve activiteiten en kunst in de openbare ruimte geven een buurt extra karakter. Deze activiteiten dragen bij aan de identiteit en herkenbaarheid van de wijk of buurt.
- De gemeente Veenendaal is als eigenaar verantwoordelijk voor het groot onderhoud van de culturele gebouwen, de gebruikers voor het dagelijkse beheer en huurdersonderhoud. Voor een deel van die gebouwen wordt een deel van het gebruikersbeheer gefaciliteerd door een stichting, Tijdens de interviews is geopperd om dit aspect nader te onderzoeken. Wellicht dat uit onderzoek blijkt dat er meer sturing op het culturele vastgoed te verkrijgen is door meer facilitair beheer bij deze stichting onder te brengen. Wellicht kan de Sportservice als voorbeeld dienen; deze organisatie doet het beheer en onderhoud van de sportaccommodaties.

²¹ Onderzoeksbureau Lagroup, Een verkenning van een toekomstig Theater Lampegiet, 17 juli 2020. In dit onderzoek worden de toenamen van de culturele, economische, toeristische en maatschappelijke waarden van een uitbreiding van De Lampegiet beschreven. Deze verkenning geeft o.a. extra te verwachten bezoeken aan alle functies:

- theaterfunctie 5.000 - 7.500

- filmfunctie 55.000 - 85.000

- evenementen, stel 2.000 - 4.000

- verhuringen 1.250 - 2.250

Totaal verkende extra bezoeken 63.250 - 98.750

Samenwerkingen

- Samenwerking tussen de culturele instellingen kan effectiever worden, worden gestimuleerd en verder uitgewerkt. Het samenwerken in verschillende ketens ligt daarbij voor de hand. Daarin is het versterken van de netwerkfunctie cruciaal.
- Grote organisaties hebben naast hun primaire opdracht een taak in het ontwikkelen en in stand houden van de netwerken. In deze ketens hebben echter ook kleinere organisaties een rol.
- De grootste culturele sector in Veenendaal is de amateurkunstsector met meer dan 65 verenigingen en organisaties. De amateurkunstsector in Veenendaal heeft via het Kunstplatform weliswaar een link met de Programmaraad, maar de amateurkunstsector heeft feitelijk geen zetel in de programmaraad²².
- Nieuwe netwerken zijn nodig om alle inwoners, ondernemers en bezoekers van de stad te bereiken, iedereen een kans te geven om elkaar cultureel te ontmoeten, samen cultuur te maken en samen aan cultuur deel te nemen. Deze netwerken kunnen bovendien onbekende 'witte vlekken' aan de oppervlakte brengen. In veel gevallen zal dit leiden tot cross-sectorale samenwerkingen, bijvoorbeeld: cultuur met welzijn, cultuur met economie, cultuur met WMO, uitbreiding van de samenwerkingen tussen cultuur en onderwijs, etc. Hier is onderzoek naar nodig.
- De culturele organisaties in het centrum hebben nog beperkt contact met de (culturele) activiteiten in de wijken. Een uitzondering hierop is een prille samenwerking tussen het Ontmoetingshuis en De Muzen op het gebied van cultuureducatie.

- In de culturele sector is de Programmaraad (directies van de gesubsidieerde organisaties die tot de basisinfrastructuur behoren, de cultuurmakelaar, Alive, Elevate en Kunstplatform) een belangrijk gremium, waarbinnen de cultuurmakelaar een spilfiguur is. Deze twee functies brachten in de interviews naar voren dat hun taakomschrijving in de praktijk gegroeid is en op onderdelen aanpassing en verbetering nodig heeft.
- Het is belangrijk om permanent de gesubsidieerde culturele organisaties extra te stimuleren samen te werken en deze samenwerking met extra budget te faciliteren. Dit heeft als bijkomend voordeel dat de gemeente door middel van subsidies de samenwerking kan monitoren en waar nodig aan kan jagen.
- Waar steden dicht bij elkaar liggen, vindt meestal afstemming van activiteiten plaats en samenwerking op gebied van faciliteiten en programmering. De beste voorbeelden zijn te vinden in Zutphen, Deventer, Apeldoorn (en in mindere mate Doetinchem). Tussen Veenendaal, Ede en Wageningen, die op een steenworp afstand van elkaar liggen, vindt culturele uitwisseling en samenwerking nog nauwelijks plaats. Deze mogelijkheid kan verkend worden. Het betreft hier een agglomeratie van ruim 216.000 inwoners, qua inwonertal zou deze agglomeratie op de 8e plaats in de ranglijst Nederlandse gemeenten staan (tussen Almere en Tilburg).

Cross-sectorale aanpak

- Het is vanzelfsprekend dat de cultuursector participeert in de opgaven van Omgevingsvisie Veenendaal 2030²³ en de behoefte aan het bewerkstelligen van een leefbare, levendige en geïnspireerde stad waarin alle mechanismen met betrekking tot wonen, werken en voorzieningen voor verschillende inwoners en bezoekers op elkaar aansluiten. Het hele radarwerk binnen de culturele sector moet daarvoor op orde zijn, geïnformeerd zijn, voldoende deskundigheid voorradig hebben, op de hoogte zijn van het nieuwste beleid, doorlopend publiekmetingen kunnen organiseren, en beschikken over up-to-date instrumenten en de nieuwste samenwerkingsmogelijkheden. Om deze doelstellingen vorm te blijven geven, is permanent onderzoek nodig.

²² Cor Wijn, *De essentie van cultuurbeleid*, pag. 29: "De vergeten participant, zo wordt de amateur genoemd op een symposium", 2018

²³ Gemeente Veenendaal, *Omgevingsvisie Veenendaal 2030 Samen maken we de stad!*, december 2020

Cultuureducatie

- Om de mogelijkheden vanaf prille kunstbeoefening via amateurkunstverenigingen naar beroepsuitoefening in de culturele sector te vergroten, zijn doorlopende leerlijnen van belang. Hierin hebben de cultuureducatie en scholen een belangrijke rol.
- Cultuureducatie PO is in Veenendaal goed ontwikkeld. Voor het VO is het eveneens een verplicht vak²⁴, maar wordt dit vak nog niet overal binnen het VO uitgebreid aangeboden. Uitbreiding van cultuureducatie in het VO is daarom mogelijk²⁵. Overigens zijn de scholen autonoom in hun keuze voor cultuureducatieve activiteiten, maar de gemeente kan dit onderwerp wel agenderen in overleggen met het onderwijsveld. Belangrijk ontwikkelinstrument hierbij is, het de scholen financieel mogelijk maken aan de cultuureducatieprogramma's deel te nemen.
- Het VO heeft op dit moment slechts een beperkte connectie met het culturele veld; deze connectie zal daartoe moeten worden uitgebreid.
- Cultuur in Veenendaal moet veel meer bekendheid krijgen, zodat men weet wat er te doen is en ook waar het te doen is. Er mag ingezet worden op de zichtbaarheid van Veenendaal als culturele stad voor zowel de eigen inwoners als voor de inwoners van de regio.

Erfgoed

- Erfgoed kan beter worden benut in Veenendaal en dan met name het immaterieel erfgoed. De laatste jaren is gewerkt aan het beter zichtbaar maken van het Veens verleden via verschillende kanalen. Er liggen kansen voor een betere samenwerking, het ontsluiten van archieven met historische informatie en het uitdragen van de geschiedenis van Veenendaal.
- Monumentale gebouwen vormen bijzondere plekken en zijn belangrijk voor de geschiedenis en erfgoed van de stad. Om dit goed in beeld te brengen is een cultuurhistorische waardenkaart opgesteld.
- Veel oude gebouwen en industrieel erfgoed zijn in Veenendaal in de afgelopen decennia verdwenen. Er zijn inmiddels initiatieven om wat er nog rest, te behouden. Zoals bijvoorbeeld de PHV-fabriek en de Ritmeester sigarenfabriek.

Gemeente

- De huidige verdeling van het evenementenbudget geeft een globaal budget van € 20.000 voor het cluster cultuur. Hiermee worden en werden o.a. de openluchtbioscoop stadsstrand, het culturele programma van Zomer in Veenendaal en het voormalige Klassiek aan de Grift ondersteund. Het evenementenbeleid wordt door het

culturele veld gezien als ondoorzichtig en te weinig toegesneden op de uitvoering van evenementen.

- Jongerencultuur wordt onvoldoende herkend en gestimuleerd.
- De Rekenkamer²⁶ stelt, dat KPI's nodig zijn om de komende jaren de output van de culturele organisaties beter te kunnen monitoren²⁷. In 2020 is al een verbeterstap in gang gezet.
- Het beleidsveld cultuur binnen het gemeenteapparaat is versnipperd over meerdere ambtenaren²⁸, die ieder een klein aantal uren voor cultuur beschikbaar hebben²⁹. Hierdoor is het moeilijk om proactief cultureel beleid te ontwikkelen en het culturele veld te monitoren.
- Het Rekenkameronderzoek formuleert de aanbeveling een keuze te maken hoe zij wil omgaan met commerciële marktpartijen en gesubsidieerde instellingen die hetzelfde product aanbieden.
- Bestaande subsidieregelingen voor de amateurkunstverenigingen voldoen volgens enkele geïnterviewden niet. De huidige regeling luidt: Er kan een maximum van € 1.000 zaalhuursubsidie worden aangevraagd. De basishuurprijs van het theater is € 2.900, maar inclusief techniek en technische ondersteuning ligt de huurprijs tussen € 2.965 en € 3.250 per dag³⁰. Naar aanleiding van de cultuurvisie kan deze subsidie-regeling nader worden onderzocht. Hier ligt een link naar de eerder genoemde vastgoedoplossingen.

²⁴ Uitgeverij Oberon, Monitor Cultuureducatie voortgezet onderwijs, 2017. Culturele en Kunstzinnige Vorming (CKV voor havo/vwo en de equivalent Kunstvakken 1 voor vmbo) is een verplicht examenvak in de bovenbouw van vmbo, havo en vwo.

²⁵ Uitgeverij Oberon, Monitor Cultuureducatie voortgezet onderwijs, 2017. In de bovenbouw (in Nederland is, met bijna 40% van de scholen, het vaakst sprake van een samenhangend en structureel programma. De doorgaande lijn krijgt dan ook met name gestalte binnen CKV (havo/vwo) en kunstvakken 1 (vmbo).

²⁶ Gemeente Veenendaal, Rekenkameronderzoek Cultuurbeleid Veenendaal onder de loep, september 2019

²⁷ Gemeente Veenendaal, Rekenkameronderzoek pag. 4. Aanbeveling 2: "Stel KPI's en prestatieafspraken vast in afstemming met het veld. De gemeente stelt KPI's op die bepalend zijn bij het behalen van de doelstellingen van het cultuurbeleid en stemt deze af met de culturele instellingen waar het grootste deel van de subsidies naartoe gaat. De gesubsidieerde culturele instellingen koppelen jaarlijks de bereikte resultaten van de vastgestelde kwantitatieve en kwalitatieve prestatieafspraken terug aan de gemeente door middel van een compacte rapportage, waar nodig met een korte relevante verklaring en/of toelichting".

²⁸ Gemeente Veenendaal, Rekenkameronderzoek pag. 4. Aanbeveling 3: "Zorg voor ambtelijke inzet voor het cultuurbeleid Voor het ontwikkelen van een visie op cultuur en het formuleren van de doelstellingen, het bepalen van KPI's en prestatieafspraken en het beoordelen van de behaalde resultaten is voldoende ambtelijke tijd en deskundigheid nodig. De huidige ambtelijke bezetting bij de gemeente Veenendaal is minimaal".

²⁹ Gemeente Veenendaal, Rekenkameronderzoek 2019 pag. 10: "Sinds april 2018 is er een nieuwe beleidsmedewerker cultuur, aangesteld voor 12 tot 14 uur per week, die alom wordt gewaardeerd. Naast de beleidsmedewerker zijn er nog twee ondersteunende medewerkers, beiden voor 4 uur. Het aantal fte's voor cultuur is daarmee beperkt en versnipperd".

³⁰ Conform opgave Theater Lampegiet

- Om beter keuzes te kunnen maken voor de nieuwe beleidsperiode is het relevant te weten hoe Veenendaal in elkaar zit: wie zijn de Veenendalers en wat zijn hun voorkeuren? Iedere doelgroep dan wel wijk heeft andere culturele behoeften en moet daarom anders benaderd worden met toegesneden activiteiten. Rotterdam Festivals heeft een onderzoek-systematiek ontwikkeld, die inmiddels bij een groot aantal gemeenten gebruikt wordt.
- Naast dit culturele bevolkingsonderzoek is ook permanent onderzoek nodig naar samenwerkingsmogelijkheden tussen verschillende maatschappelijke sectoren, nieuwe typen activiteiten, etc. Dit pleit ervoor om permanent onderzoek te doen naar de culturele dagelijkse praktijk.

Beeldende Kunst

- Beeldende kunst komt slechts spaarzaam aan bod. Denk aan expositieruimtes, galerieën, broedplaatsen en besloten makers-plaatsen (zoals ateliers, werkplaatsen en studio's, kunst in de openbare ruimte). De gemeente heeft overigens geen geactualiseerd beeldend kunstbeleid.

Missie, Visie en Strategie 2022-2030

Op basis van de interviews, de analyses in het voorgaande hoofdstuk en de conclusies over de cultuurvisie 2018-2021, formuleren we voor de komende beleidsperiode 2022-2030 de volgende visie, missie en strategie voor de Veense cultuursector:

Missie

Kunst is een waarde in zichzelf en is onmisbaar in de samenleving. Daarnaast is cultuur, met de kunstuitingen daarbinnen, een krachtig instrument om in te zetten voor de samenleving: kunst en cultuur dragen bij aan zingeving, zelfvertrouwen, individuele ontplooiing en ontwikkeling, saamhorigheidsgevoel, betrokkenheid bij de samenleving, meer begrip voor elkaars waarden, normen en (culturele) achtergronden. En vooral aan positieve geestelijke en fysieke gezondheid van de inwoners.

Visie

Het ontsluiten van kunstzinnige en culturele activiteiten creëert op een laagdrempelige manier ontmoeting en verbinding. Voor miljoenen mensen is het vanzelfsprekend om actief deel te nemen aan kunst- en cultuuractiviteiten; voor een even grote groep is dit niet vanzelfsprekend omdat zij drempels ervaren. Minima kunnen kampen met een financiële drempel, laaggeletterden met informatieve en digitale drempels, mensen met een beperking ervaren vaak fysieke drempels, mensen met een niet-westerse achtergrond vinden niet vanzelfsprekend aansluiting bij de (overwegend) westerse cultuur. Daarnaast bestaan er knelpunten bij de accommodaties en in de organisatiestructuur van de culturele sector, die een breed aanbod voor de inwoners belemmeren.

In de komende beleidsperiode kunnen deze drempels en knelpunten worden onderzocht en weggenomen, waardoor kunst en cultuur nog meer kunnen gaan bijdragen aan de samenleving.

Strategie

De geconstateerde drempels en knelpunten worden voor de cultuurnota vertaald in 7 oplossingsrichtingen/verhaallijnen:

- Verhaallijn 1 Stabiele basis
- Verhaallijn 2 Cultuur in de wijken
- Verhaallijn 3 Iedereen doet mee
- Verhaallijn 4 Jong geleerd, oud gedaan
- Verhaallijn 5 Het verhaal van Veenendaal
- Verhaallijn 6 Nieuwe smaken, nieuwe makers
- Verhaallijn 7 Veenendaal kleurt de regio

In de komende beleidsperiode worden de geconstateerde drempels en knelpunten benoemd, onderzocht en weggevoerd. Dit vindt gefaseerd plaats door:

- Verhaallijn 1 t/m 5 te onderzoeken, te starten en (grotendeels) uit te voeren in de beleidsperiode periode 2022-2025;
- De verhaallijnen 6 en 7 grotendeels te starten en uit te voeren in de periode 2025-2030

De uitwerking van de verhaallijnen SMART te formuleren, zodat evaluatie en toetsing mogelijk wordt

Verhaallijn 1
Stabiele basis

Verhaallijn 2
Cultuur in de wijken

Verhaallijn 3
Iedereen doet mee

Verhaallijn 4
Jong geleerd, oud gedaan

Verhaallijn 5
Het verhaal van Veenendaal

Verhaallijn 6
Nieuwe smaken, nieuwe makers

Verhaallijn 7
Veenendaal kleurt de regio

Cultuurnota 2022-2025

Cultuurnota 2022-2025

Doelen Cultuurnota 2022-2025

Uit de analyses in het voorgaande hoofdstuk Cultuurvisie 2022-2030 (nationale ontwikkelingen, evaluatie cultuurvisie 2018-2021, de opbrengst uit de interviews, het Inwonerspanel en de doelstellingen in de cultuurvisie 2018-2021) komt een voor de cultuurnota 2022-2025 een aantal hoofdlijnen naar voren:

1. Het onderdeel culturele accommodaties kent al geruime tijd een aantal knelpunten. Het betreft met name een uitbreiding van Theater Lampegiet met een kleine zaal en met eventueel een grotere zaal voor grotere producties, vergaderruimtes, etc. waardoor een bredere programmering mogelijk is. Daarnaast is er behoefte aan ruimte voor amateurkunstverenigingen, expositieruimtes, aan oefenruimtes voor amateurkunstverenigingen en een fysieke plek voor popmuziek. Wellicht dat gebouw het Spectrum (deels) hiervoor kan worden ingezet. Ook een herkenbare en geoutilleerde evenementenlocatie in het centrum als aanvulling op het stadspark (het Stadsstrand wordt node gemist!) is nodig voor evenementen als Veenendaal Live, Zomerfestival, muzikale optredens rondom Kerst en Koningsdag, culturele activiteiten rondom Veenendaal on Ice, Klassiek aan de Grift, Plaza Cultura, etc. Deze evenementen dragen in hoge mate bij aan de publiekstreckende functie van het centrum en aan het

'laden' van het merk Veenendaal, zoals beschreven staat in het programmaplan Vitale Binnenstad 2.0³¹. Volgens informatie van de gemeente Veenendaal, zal binnenkort de ontwikkeling van een nieuw evenementenbeleid starten; deze kan op dit onderdeel goed aansluiten bij de Cultuurnota 2022-2025.

2. Veenendaal kent tal van samenwerkingsverbanden tussen culturele organisaties in het centrum. Deze samenwerkingen werden en worden gestimuleerd door gemeentelijk beleid (naar aanleiding van de wens van de culturele organisaties), dat beoogde de kunst en cultuur te concentreren in het centrum. Los van de positieve effecten die dit heeft veroorzaakt zoals levendigheid in het centrum, is hierdoor ook een aantal bijwerkingen opgetreden:
 - Een van de gevolgen is, dat de amateurkunsten (die zich uit de aard der zaak vaak in repetitieruimtes in de wijken bevinden) zich niet verbonden voelen met de professionele kunsten in het centrum; zij nemen niet structureel deel aan de reguliere cultuuroverleggen;
 - Een tweede gevolg is dat de professionele organisaties in het centrum zich, uitzonderingen nagelaten, nauwelijks richten op kunst- en cultuuractiviteiten in de wijken;
 - En het derde gevolg is dat het gebruik van professionele podia door de amateurkunstsector slechts in geringe mate voorkomt: de podia in het centrum zijn te duur voor

de amateurkunstsector.

Het is daarom van belang om de structuur van de Veense cultuursector op deze onderdelen te optimaliseren, zodat de professionele activiteiten in het centrum en de activiteiten in de wijken elkaar gaan versterken. Een belangrijk onderdeel daarvan is het integreren van de amateurkunstsector in de reguliere overleggen van de culturele sector.

3. Op basis van toenemende vragen uit de samenleving zal de cultuursector meer moeten gaan samenwerken met de verschillende maatschappelijke sectoren. Dit betreft het ontwikkelen en uitvoeren van op specifieke doelgroepen gerichte activiteiten, die voor (sommige) doelgroepen laagdrempelig in hun omgeving worden aangeboden zoals bijvoorbeeld activiteiten voor senioren/gepensioneerden, mensen met een taalachterstand of met een fysieke beperking, of mensen met beperkte toegang tot de westerse cultuur, etc.. Deze beoogde samenwerkingen zijn in deze cultuurnota gevat in verhaallijnen. In deze verhaallijnen werken culturele en niet-culturele organisaties samen aan gemeenschappelijke doelen door middel van gemeenschappelijke activiteiten. De verhaallijnen omvatten daarom organisaties uit de culturele sector en uit de sectoren Zorg, Economie, Welzijn, Onderwijs, Toerisme, Ruimtelijke Ordening en Bouw, etc.

³¹ Gemeente Veenendaal, Programmaplan Vitale Binnenstad Veenendaal - Van Winkelstad naar Binnenstad, 4 november 2020

Samenvatting		Inleiding		Cultuurvisie 2022-2030		Cultuurnota 2022-2025		Financiële kaders		Bijlage			
Verhaallijn 1 Stabiele basis		Verhaallijn 2 Cultuur in de wijken		Verhaallijn 3 Iedereen doet mee		Verhaallijn 4 Jong geleerd, oud gedaan		Verhaallijn 5 Het verhaal van Veenendaal		Verhaallijn 6 Nieuwe smaken, nieuwe makers		Verhaallijn 7 Veenendaal kleurt de regio	

4. Binnen de gemeentelijke organisatie is nog weinig sprake van het afstemmen van het beleid van de verschillende gemeentelijke beleidssectoren m.b.t. cultuur. Een voorbeeld hiervan is, dat in de talrijke gemeentelijke beleidsnotities (Sociale domein, IKC's, Economie, Ruimtelijke ordening, Omgevingsvisie Veenendaal 2030, etc.) nauwelijks inhoudelijke verwijzingen naar cultuur kunnen worden aangetroffen. De verankering die in de nota's wordt aangetroffen, zijn voornamelijk economisch van aard. Deze verankering kan breder ingestoken worden. Eén van de oorzaken van het ontbreken van een verankering is waarschijnlijk, dat de traditionele kunst- en cultuurtaken binnen het gemeentelijke apparaat nog niet gezien worden als 'taakveld'. De kunst- en cultuurtaken zijn in plaats daarvan verspreid over een groot aantal gemeentelijke medewerkers van 10 verschillende teams en een commerciële partij:
- Erfgoed (Team Ruimtelijke Ordening en bouwen)
 - 'Merk Veenendaal' (Commerciële partij)
 - Kunst in de openbare ruimte (Team Beheer)
 - Subsidies amateurkunstverenigingen (Team Maatschappelijke ondersteuning)
 - Subsidies evenementen (Team Leefbaarheid en veiligheid)
 - Centrum/Stadshart (Team Programma's en Projecten)
 - Gemeentearchief (Team Facilitair)
 - Cultuur (Team Maatschappelijke Ondersteuning)
 - Gemeentelijke afdeling Vergunningen/Evenementen (Team Leefbaarheid en veiligheid)
 - Financieel adviseur cultuur (Team Financiën)
 - Accountmanager cultuur (Team Vastgoed)
 - Medewerker Toerisme (Team Werk, Economie en In komen)
5. Dit maakt het integraal aansturen/coördineren van de kunst- en cultuursector ingewikkeld en complex. De politieke verantwoordelijkheid voor de brede Veense cultuursector

ligt uiteraard bij het college van B&W, waarbinnen bij 3 verschillende portefeuillehouders op onderdelen actief zijn; dit draagt niet per sé bij aan een eenduidige aansturing van de sector cultuur. Dit pleit voor het samenvoegen en coördineren van de culturele taken binnen het gemeentelijk apparaat. Dit zal ertoe bijdragen dat het belang van kunst en cultuur voor de samenleving beter wordt herkend, erkent en uitgedragen.

6. Het kenmerk van de gemeentelijke medewerkers die zich met cultuur bezig houden is, dat zij allen een beperkt aantal uren hebben en veelal 'cultuur er bij moeten doen'. Bovendien legt het beoordelen en de administratieve afwerking van de culturele subsidieaanvragen (inclusief het opstellen van de beschikkingen) een grote urenclaim op hun beperkte aantal uren. Dit pleit enerzijds voor het uitbreiden van het aantal uren die aan cultuur besteed worden; anderzijds voor het administratief ondersteunen van de ambtenaren cultuur d.m.v. een subsidieloket, zoals bij veel gemeenten gebruikelijk is. Overigens kan dit loket gemeentebreed ingezet worden voor alle gemeentelijke subsidies van meerdere beleidsterreinen. Het ligt voor de hand bij het ontwikkelen van dit loket voort te bouwen op de taken die nu al worden uitgevoerd door de cultuurmakelaar en School en Cultuur.
7. Er is noodzaak voor het uitbreiden van het cultuurbudget t.b.v. de nieuwe samenwerkingen binnen de culturele sector en voor het opstarten van samenwerking tussen de culturele sector en andere maatschappelijke sectoren.

De doelen voor de cultuurperiode 2022-2025 luiden samengevat als volgt:

- Het uitdragen van het belang van kunst en cultuur voor de samenleving.
- Het oplossen van een aantal bekende accommodatieknelpunten.

- De amateurkunsten integreren in de reguliere cultuuroverleggen.
- De centrum-organisaties zich meer op de wijken laten richten.
- Ervoor zorgen dat de amateurkunstorganisaties meer gebruik kunnen maken van de centrumvoorzieningen.
- Samenwerking ontwikkelen tussen de verschillende maatschappelijke sectoren en de cultuursector (Zorg, Economie, Welzijn, Onderwijs, Toerisme, Ruimtelijke Ordening en Bouw, etc.).
- Ontwikkelen van op specifieke doelgroepen gerichte laagdrempelige activiteiten.
- Binnen de gemeentelijke organisatie het beleid van die verschillende gemeentelijke beleidssectoren op elkaar afstemmen.
- De beleidsadvisering over de 'traditionele cultuurtaken' binnen het gemeentelijke apparaat bij elkaar brengen.
- Het aantal gemeentelijke uren voor cultuur uitbreiden.
- Het ondersteunen van de ambtenaren cultuur door een subsidieloket.
- Extra budget voor een aantal culturele organisaties t.b.v. de uitbreiding van het aantal activiteiten.
- Extra budget voor de samenwerkingen tussen de sector cultuur en andere sectoren.

Deze doelen zijn uitgewerkt in de hierna volgende verhaallijnen. De paragrafen 'uitwerking verhaallijn' zijn telkens zo concreet mogelijk beschreven zodat zij volgens de aanbevelingen van het Rekenkameronderzoek uit 2019 vertaald kunnen worden in KPI's (output en outcome).

Verhaallijn 1
Stabiele basisVerhaallijn 2
Cultuur in de wijkenVerhaallijn 3
Iedereen doet meeVerhaallijn 4
Jong geleerd, oud gedaanVerhaallijn 5
Het verhaal van VeenendaalVerhaallijn 6 Nieuwe
smaken, nieuwe makersVerhaallijn 7
Veenendaal kleurt de regio

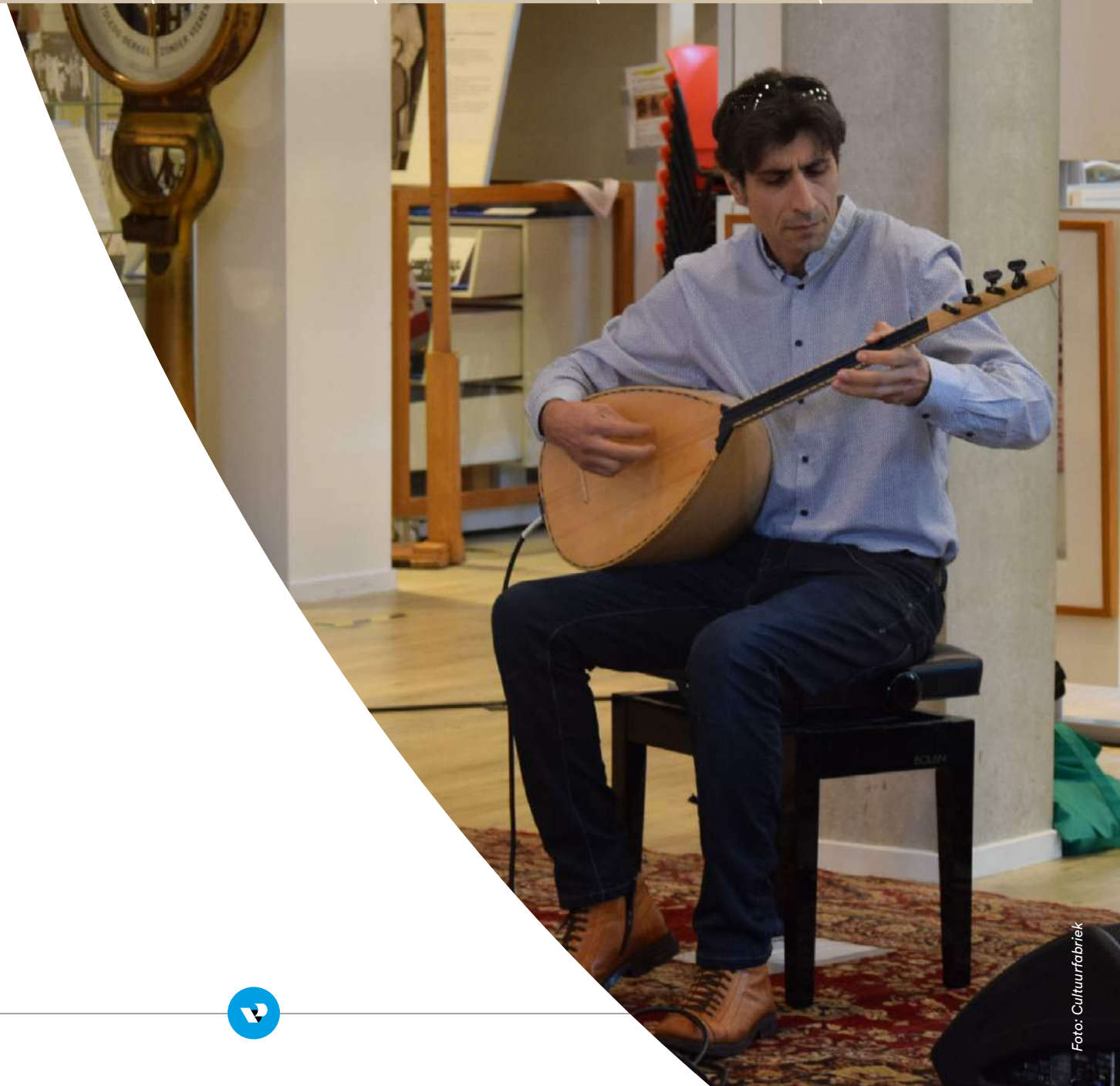
Verhaallijnen

In de verhaallijnen zijn de samenhang en samenwerking tussen de verschillende organisaties in de maatschappelijke sectoren en in de verschillende gemeentelijke sectoren zichtbaar.

De verhaallijnen zijn opgebouwd met de elementen die nodig zijn voor de uitvoering:

- De focus op de verhaallijn.
- Visie op de verhaallijn.
- De organisaties (de 'keten') die door middel van hun samenwerking aan de verhaallijn kunnen bijdragen.
- De te bereiken doelen in de komende 10 jaar: de stip op de horizon.
- De voornaamste uitwerkingen voor de verhaallijnen.
- Fasering van de verhaallijn.
- De voornaamste budgettaire consequenties.
- De voornaamste gemeentelijke beleidsnota's waar de verhaallijn onder valt/aan refereert.

In tijdsperspectief gezet, kunnen de eerste 5 verhaallijnen direct in gang worden gezet. Verhaallijn 6 en 7 kunnen grotendeels in het tweede deel van de cultuurperiode gestart worden, als aan een aantal voorwaarden van de eerste 5 verhaallijnen is voldaan.

Samenvatting	Inleiding	Cultuurvisie 2022-2030	Cultuurnota 2022-2025		Financiële kaders	Bijlage
Verhaallijn 1 Stabiele basis	Verhaallijn 2 Cultuur in de wijken	Verhaallijn 3 Iedereen doet mee	Verhaallijn 4 Jong geleerd, oud gedaan	Verhaallijn 5 Het verhaal van Veenendaal	Verhaallijn 6 Nieuwe smaken, nieuwe makers	Verhaallijn 7 Veenendaal kleurt de regio

Verhaallijn 1 Stabiele basis

Focus

De verhaallijn heeft een focus op:

- Het uitdragen van het belang van kunst en cultuur voor de samenleving;
- Samenwerking tussen culturele basis-organisaties;
- Het ontwikkelen van een stabiele culturele infrastructuur in het centrum;
- Het leggen van de verantwoordelijkheid voor de samenwerking met andere sectoren bij de basis-organisaties.

Visie

Voor een basisaanbod aan culturele programma's, cursussen, exposities, vertoningen, evenementen, etc., is een basisinfrastructuur nodig van enkele vaste, grote culturele instellingen die een stabiele en solide partner zijn. Zij vormen een vanzelfsprekendheid in de stad, zoals een theater, bibliotheek, centrum voor de kunsten, poppodium, museum, een plaats waar beeldende kunst floreert. Stuk voor stuk zijn het stedelijke basisvoorzieningen, met een herkenbare rol en functie voor zowel het publiek als voor de sector: zij zijn de voornaamste dragers van en pleitbezorgers voor het belang van kunst en cultuur in de samenleving; zij vormen

de ruggengraat en het netwerk van de lokale en regionale culturele infrastructuur. Daarom is het van belang dat ze toekomstbestendig en weerbaar zijn. Hier ligt een belangrijke link met het gemeentelijke beleid voor het stimuleren van het aantal bezoekers aan het centrum (Economie, Winkelhart, toerisme): de capaciteit van de culturele organisaties in het centrum bepalen in hoge mate de aantrekkelijkheid van Veenendaal. Hierbij als voorbeeld de recente bezoekersanalyse van Theater Lampegiet³²: het rapport van Lagroup (voetnoot 21) laat zien dat uitbreiding van Theater Lampegiet zal leiden tot een meer dan verdubbeling van het bezoekersaantal – te verwachten is dat deze bezoekers uit een grotere regio zullen komen.

Keten

Doel van de keten is het vormen van een stabiel cultureel netwerk. De keten bestaat uit de basis-organisaties in Veenendaal. Deze basisorganisaties zijn verenigd in de Programmaraad, het essentiële netwerk in de Veense cultuursector.

De keten werkt samen en gaat allianties en verbindingen aan met de andere organisaties in de keten.

De dragers van de keten

- Theater Lampegiet
- De Muzen
- Museum Veenendaal
- Bibliotheek Veenendaal
- Cultuurmakelaar
- Vlow0318
- Historische Vereniging Oud Veenendaal
- Programmaraad (met o.a. vertegenwoordiging van het amateurveld)
- Gemeentearchief

Onderdeel van de keten

- stadsdichter
- filmhuis Veenendaal
- scholen voor PO en VO
- combinatiefunctionarissen op de scholen
- De Basiliek
- Elevate
- stichting Alive!
- jongerenraad (met name voor de advisering over jongerenactiviteiten/denktankfunctie)
- amateurkunstsector

³² Klantenonderzoek Theater Lampegiet, februari 2021. Dit onderzoek geeft het publieksbereik aan. Zoals in voetnoot 21 wordt vermeld, kan dit sterk worden uitgebreid met een publieksbereik van in totaal 52.727. Uitgesplitst per dorp is dit: Veenendaal: 21.095 – Ede Gld: 2.447 – Woudenberg: 2.082 – Leersum: 1.688 – Wijk bij Duurstede: 1.673 – Amerongen: 1.419 – Maarn: 1.338 – Rhenen: 1.335 – Scherpenzeel Gld: 1.288 – Driebergen-Rijsenburg: 1.152 – Doorn: 1.012.

Verhaallijn 1
Stabiele basisVerhaallijn 2
Cultuur in de wijkenVerhaallijn 3
Iedereen doet meeVerhaallijn 4
Jong geleerd, oud gedaanVerhaallijn 5
Het verhaal van VeenendaalVerhaallijn 6
Nieuwe smaken, nieuwe makersVerhaallijn 7
Veenendaal kleurt de regio

- kunstplatform
- buurthuizen (Veens Welzijn)
- IKC's
- evenementenorganisatoren
- Ontmoetingshuis
- wijkmanagers
- gemeente Veenendaal: Team Vastgoed, Team Openbaar Beheer en projecten, Team Leefbaarheid en Veiligheid (Vergunningen/Evenementen), Team Financiën, Team Maatschappelijke Ondersteuning (cultuur), Team Openbaar beheer en projecten, Team Werk, Economie en Inkomen
- het nieuw op te zetten Bureau Binnenstad
- lokale horeca

Stip op de horizon

- Uiterlijk 2030 heeft Veenendaal een stabiele, financieel gezonde culturele basisinfrastructuur, met organisaties die een weerstandsvermogen hebben van ca 10% van hun totale omzet waardoor de organisaties tegenvallers kunnen opvangen.
- In 2030 hebben de organisaties in de basisinfrastructuur, naast eigen organisatie-gebonden activiteiten, een rol in:
 - de coördinatie van de programmering in en door de stad;
 - de huisvesting;
 - de financiering van de activiteiten;
 - de onderlinge samenwerking tussen de culturele organisaties;
 - de samenwerking met organisaties/activiteiten in andere maatschappelijke sectoren.
- In 2030 heeft de gemeente vanuit de gedachte "De gemeente en het culturele veld ontwikkelen in een meerjarige cyclus het beleid, de gemeente financiert mede de organisaties en activiteiten en het veld voert uit", meer taken dan nu aan de culturele sector overgedragen, zoals de coördinatie tussen het culturele veld en andere maatschappelijke sectoren, en het ontwikkelen van gemeenschappelijke activiteiten met deze sectoren.

- In 2030 werken de instellingen samen met de gemeente aan het bereiken van de diverse stadsdoelen die zijn geformuleerd in de Omgevingsvisie Veenendaal 2030. De culturele basis-organisaties zijn uitgegroeid tot volwaardige strategische partner van de gemeente Veenendaal. Deze taak kan bij de Programmaraad worden belegd, als vertegenwoordiger van de cultuursector.
- In 2030 heeft de basisinfrastructuur een aantoonbare aanzuijgende werking op bevolkingsgroepen in en buiten Veenendaal, op culturele makers en zorgt mede voor binding hiermee.
- In 2030 is deze groep ook initiatiefnemer voor en ontwikkelaar van een groot aantal projecten en activiteiten samen met verschillende maatschappelijke en gemeentelijke sectoren, zoals economie, welzijn, sociale sector, huisvesting, city-marketing, jeugd- en jongerenwerk, etc..
- In 2030 beschikken de basisorganisaties over op hun taak toegesneden huisvesting, evenals over (zaal)ruimtes om de activiteiten van andere organisaties in de culturele sector te faciliteren. Dit omvat o.a.
 - een huisvesting voor Theater Lampegiet die uit meerdere (theater)zalen bestaat, waaronder een zaal die ruimte biedt aan grotere theaterproducties. Een voorstel voor een onderzoek naar de toekomst van Theater Lampegiet is in mei 2021 behandeld in de gemeenteraad. Het voorstel is echter voorlopig verdaagd en zal op een later tijdstip worden besproken;
 - betaalbare oefenruimtes voor amateurkunstverenigingen en expositieruimte; er zijn daarvoor meerdere ruimtes beschikbaar, zoals gebouw het Spectrum en gebouw de Troubadour;
 - een goed geoutilleerd evenemententerrein (een voorstel voor het gebied Duivenweide is in mei 2021 behandeld in de gemeenteraad; ook wordt er inmiddels gewerkt aan een visie op de Markt en het Stadspark;
 - een vaste plek voor popmuziek;
 - een verbeterde klimaatinstallatie voor het museum; Voor de periode 2022-2025 is het gestelde cultuurbudget leidend.

Samenvatting	Inleiding	Cultuurvisie 2022-2030	Cultuurnota 2022-2025	Financiële kaders	Bijlage	
Verhaallijn 1 Stabiele basis	Verhaallijn 2 Cultuur in de wijken	Verhaallijn 3 Iedereen doet mee	Verhaallijn 4 Jong geleerd, oud gedaan	Verhaallijn 5 Het verhaal van Veenendaal	Verhaallijn 6 Nieuwe smaken, nieuwe makers	Verhaallijn 7 Veenendaal kleurt de regio

- In 2025 heeft de gemeente een permanente jaarlijkse culturele behoeftepeiling onder de inwoners; deze behoeftepeiling evalueert zowel de output als de gewenste outcome.
- In 2025 beschikken de basisorganisaties over budget om deze ruimtes tegen lage/betaalbare tarieven beschikbaar te stellen. Er zal een keuze gemaakt moeten worden tussen extra (zaalhuur-)subsidies voor amateurkunstverenigingen of structurele geormerkte extra subsidies aan Theater Lampegiet en overige organisaties.
- Vóór 2025 wordt een onderzoek verricht naar de behoeften van de evenementen-organisatoren, de wensen van hun publiek en van het potentiële publiek.
- De basisorganisaties, verzameld in de Programmaraad, ontvangen vanaf 2022 budget om samenwerkingen vorm te geven en nieuwe activiteiten te ontwikkelen.
- Vanaf 2022 worden de aanvraagcriteria voor het budget voor evenementen, dat recent is verhoogd met 35.000 euro, verduidelijkt voor het culturele veld.
- Vanaf 2022 komt er een betere vertegenwoordiging van de amateurkunstsector in de programmaraad. De gemeente kan hiervoor waarschijnlijk gebruik maken van de resultaten van een recent gestart onderzoek van het Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie Amateurkunst (LKCA) naar de ondersteuningsvragen voor het amateur-verenigingsleven en een daarbij passende organisatiestructuur.

Uitwerking van de Verhaallijn

- De gemeente sluit een convenant af met de Programmaraad. Naar voorbeeld van het convenant uit 2019³³ geeft dit nieuwe convenant aan waar gezamenlijk en (waar mogelijk cross-disciplinair) gewerkt wordt aan thema's in de stad (Verhaallijn 2, 3 en 4). De kaders voor dit convenant worden door de Programmaraad ontwikkeld.

- De Programmaraad, die ook de cultuurmakelaar aanstuurt, ontwikkelt zich tot netwerkorganisatie voor de gehele cultuursector.
- Rijksrichtlijnen worden omarmd (zoals de Fair Practice Code, Code Culturele Diversiteit & Inclusie en de Governance Code Cultuur).
- Aan de hand van de inhoudelijke keuzes voor de culturele sector wordt in 2022 een stappenplan ontwikkeld voor het oplossen van accommodatie-knelpunten. Met name gaat het hier over:
 - een theater dat toegesneden is op de omvang van Veenendaal (indicatief: twee zalen + vergader/repetitiefaciliteiten);
 - oefen- repetitiefaciliteiten voor amateurkunstverenigingen in De Muzen;
 - een evenementenlocatie met faciliteiten;
 - een Popmuziekfaciliteit met oefenruimtes;
 - leegstaande verdieping in gebouw het Spectrum;
 - verbeteren van de klimaatinstallatie van het museum;
 - het vergroten van het aantal ruimtes in Veenendaal voor exposities en kleine optredens;
 Het zal duidelijk zijn dat onderzoeken nodig zijn, voordat er indicaties kunnen worden gegeven van de kosten die gemoeid zullen zijn met oplossen van de accommodatieknelpunten. Het voorstel voor het eerste onderzoek hiernaar (Theater Lampegiet) is in mei door de gemeenteraad verdaagd³⁴;
- De voor- en nadelen van een facilitair bedrijf voor de cultuursector worden onderzocht. Hierbij wordt onderzocht hoe bij de culturele organisaties de vastgoedkosten in verhouding staan tot het programmabudget. Vervolgens onderzoeken de basisorganisaties samen met de afdeling Vastgoed of en hoe de culturele organisaties mogelijk zelf hun vastgoed kunnen

- beheren. Het is bijvoorbeeld denkbaar dat afdeling Vastgoed het casco van de gebouwen beheert en de basisorganisaties zelf verantwoordelijk worden voor hun inrichting en inventaris. Het ligt hierbij voor de hand om te onderzoeken of Sportservice hiervoor een voorbeeld kan zijn.
- De amateurkunstsector krijgt een sterkere plaats in de culturele sector en in het beleidsmatige cultuurbeleid.
- De amateurkunstsector en het onderwijs krijgen voldoende financiële middelen om de accommodaties in het centrum te huren voor hun activiteiten. Op dit moment is de realiteit dat bijvoorbeeld Theater Lampegiet in een spagaat zit: het theater wil graag aan amateurkunstverenigingen en scholen verhuren, maar iedere niet-commerciële verhuur levert het theater verlies op.
- De versnippering aan diverse gemeentelijke regelingen moet worden opgelost; denk aan de vele kleine en grotere subsidieregelingen waardoor de culturele organisaties niet weten waar ze in het gemeentehuis informatie moeten krijgen. Denk aan de huursubsidies, de evenementensubsidies, etc. Hiervoor moet een structuur worden ontwikkeld; in deze structuur kan ook het Subsidieloket worden meegenomen.
- Er komt een beleid voor beeldende kunst, waar ook de kunst in de openbare ruimte onderdeel van uitmaakt.
- Vanwege de belangrijke rol van evenementen als publiekstrekker voor het centrum, wordt prioriteit gegeven aan het ontwikkelen van een evenementenlocatie.
- De festivals van Kunstplatform krijgen budgetuitbreiding om out of pocket kosten en vrijwilligersvergoedingen beschikbaar te kunnen stellen.
- De taken en rollen van de Programmaraad en de Cultuurmakelaar worden herijkt. Het is te voorzien dat de Cultuurmakelaar extra taken krijgt waarvoor extra budget wordt uitgetrokken. Het huidige convenant met de

³³ Convenant Cultuurimpuls Veenendaal, 2019

³⁴ Gemeente Veenendaal raadsvoorstel 13 april 2021, Voorstelnummer 1823395, Onderwerp: Instellen onderzoek toekomst Theater Lampegiet

Verhaallijn 1
Stabiele basisVerhaallijn 2
Cultuur in de wijkenVerhaallijn 3
Iedereen doet meeVerhaallijn 4
Jong geleerd, oud gedaanVerhaallijn 5
Het verhaal van VeenendaalVerhaallijn 6
Nieuwe smaken, nieuwe makersVerhaallijn 7
Veenendaal kleurt de regio

cultuurmakelaar kan hiervoor als startpunt dienen.

- De basisorganisaties in Veenendaal krijgen een budget om verdiepende samenwerking tot stand te brengen, hun faciliterende taken voor de cultuursector uit te voeren en hun bijdragen aan de stadsdoelen 2030 te kunnen leveren.
- De openingsuren van de bibliotheek worden uitgebreid, zodat de inwoners van Veenendaal op meer uren gebruik kunnen maken van de bibliotheek.

Fasering

Het zwaartepunt van en zoveel mogelijk ook de uitvoering van, deze verhaallijn ligt in de cultuurperiode 2022-2025.

2022

- Onderzoek naar accommodatieknelpunten en onderzoek naar facilitair bedrijf gerealiseerd;
- Netwerkstructuren ingericht, inclusief heroriëntatie op uren en taken cultuurmakelaar
- Convenant gemeente-programmaraad gerealiseerd;

2023

- Budget zaalhuur voor amateurkunstverenigingen- en maatschappelijke organisaties gerealiseerd;
- Beleid voor Beeldende kunst is ontwikkeld;
- Bij de gemeente is het aantal uren voor beleidsmedewerkers cultuur uitgebreid;
- Bij de gemeente is coördinatie gerealiseerd voor het onderling afstemmen van de interne afdeling cultuur met andere gemeentelijke afdelingen;

2024

- Monitoring van de basisorganisaties op orde;
- Uitbreiding budget basisorganisaties gerealiseerd;
- Stappenplan voor het oplossen eerder genoemde knelpunten accommodaties gereed, inclusief investeringsbudget.

Raakvlakken met andere beleidsterreinen

- Onderwijs
- Economie
- Sociale sector

Consequenties budget

- De basisorganisaties ontvangen subsidie voor hun samenwerkingstaken, hun programmerende taken en hun faciliterende taken voor de cultuursector.
- De kosten in de cultuursector kunnen stijgen vanwege het toepassen van de Fair Practice code.

- Er zijn investeringen te verwachten vanwege het wegwerken van accommodatie-vraagstukken.
- Door het uitbreiden of vernieuwen/aanpassen van accommodaties zijn op termijn hogere exploitatiekosten voor deze accommodaties te verwachten.
- Het (waar nodig) aanpassen van subsidievoorwaarden kan leiden tot een hogere gemeentelijke uitgave voor cultuur.
- De functie Cultuurmakelaar wordt structureel vanaf 1-1-2022. Voor de uitbreiding van taken moet extra budget komen.
- Uitbreiding van het aantal openingsuren van de bibliotheek.

Relevante beleidsnota's

- Rekenkameronderzoek Cultuurbeleid Veenendaal onder de loep (december 2019).
- Evaluatie School & Cultuur, Stand van zaken cultuureducatie basisonderwijs en aandachtspunten voor de toekomst (juni 2020).
- Omgevingsvisie Veenendaal 2030 Samen maken we de stad! (december 2020)
- Cultuurvisie 2022-2025 (hoofdstuk 2, Evaluatie).

Samenvatting	Inleiding	Cultuurvisie 2022-2030	Cultuurnota 2022-2025	Financiële kaders	Bijlage	
Verhaallijn 1 Stabiele basis	Verhaallijn 2 Cultuur in de wijken	Verhaallijn 3 Iedereen doet mee	Verhaallijn 4 Jong geleerd, oud gedaan	Verhaallijn 5 Het verhaal van Veenendaal	Verhaallijn 6 Nieuwe smaken, nieuwe makers	Verhaallijn 7 Veenendaal kleurt de regio

Verhaallijn 2 Cultuur in de wijken

Focus

Deze verhaallijn heeft een focus op:

- Het ontwikkelen van de samenwerking tussen de culturele en cultuurhistorische organisaties in het centrum en de maatschappelijke-, zorg- en wijkzorgorganisaties in de wijken;
- Het ontwikkelen van een vaste (culturele) infrastructuur in de wijken (met o.a. programmamanagers in de wijken).

Visie

Mensen activeren, bij elkaar brengen en bruggen slaan tussen groepen inwoners die vaak langs elkaar heen leven, door het vraaggericht en het laagdrempelig organiseren van culturele activiteiten, in de directe omgeving van de mensen.

Door middel van te ontwikkelen samenwerking vormen sociale, welzijns- en culturele organisaties een netwerk, waarbij iedere organisatie de kennis over wijkgericht werken en kennis over de ontwikkeling van publieksparticipatie samenvoegt. Deze samenwerking sluit aan bij het gemeentelijke Uitvoeringsbeleid wijkgericht werken³⁵. De culturele en cultuurhistorische organisaties in het centrum brengen hun kennis over het ontwikkelen van culturele activiteiten en publiekswerving in deze samenwerking in. Het wijkgericht werken is op deze manier een aanvulling op het gemeentelijke beleid van de afgelopen jaren om cultuur te in het centrum te concentreren.

De verhaallijn Cultuur in de wijken sluit aan op het Veenendaalse beleid Wijkgericht werken. Dit beleid is een uitwerking van de Visie Sociaal Domein: sociale netwerken in de buurt stimuleren verbondenheid en solidariteit in de buurt. Dit beleid omvat o.a. het stimuleren van bewonersinitiatieven en het geven van een regierol aan wijkteams op het gebied van

bewonersinitiatieven, burgerparticipatie, communicatie naar inwoners, leefbaarheid en veiligheid³⁶.

Het grootste deel van de nieuwe activiteiten kan plaatsvinden in de wijken, waar al een stevige infrastructuur van accommodaties bestaat: ontmoetingscentra, het Ontmoetingshuis, scholen, voorscholen en kinderopvang. Ook IKC's, waarvan er reeds een is gerealiseerd, kunnen tot deze infrastructuur worden gerekend. De samenwerking tussen deze accommodaties en de culturele sector moet grotendeels ontwikkeld worden. De samenwerking tussen het Ontmoetingshuis en De Muzen, waarbij De Muzen kennismakingsaanbod beschikbaar stelt aan het Ontmoetingshuis, kan hierbij als voorbeeld dienen.

Met deze visie op cultuur in de wijken worden bijkomende doelen gediend:

- Door de nieuwe samenwerkingen worden de wijken aangesloten op de cultuur in het centrum, waardoor de culturele organisaties in het centrum hun drempel voor de inwoners van de wijken kunnen verlagen.
- Wanneer in de wijken nieuwe en/of aanvullende vormen van cultuur ontstaan, kunnen die uitgroeien tot stedelijke activiteiten die al dan niet een plek vinden binnen de bestaande culturele stedelijke, regionale of zelfs nationale infrastructuur: lokale helden worden op het schild gehesen. Een deel van deze nieuwkomers kan zich daardoor op termijn invoegen in Verhaallijn 1;
- Bewoners die zich identificeren met cultuurbeleving in hun buurt of wijken dragen bij aan de identiteit van Veenendaal.

Keten

Doel van de keten: het vormen van een netwerk, waarbij de keten de trekker is van de verhaallijn. De keten werkt samen

om de doelstellingen van de verhaallijn te realiseren en gaat allianties aan met de andere organisaties in de keten en met organisaties daarbuiten.

De dragers van de keten

- School & Cultuur
- De Muzen
- Bibliotheek
- Veens Welzijn
- Cultuurmakelaar

Onderdeel van de keten

- Wijkmanagers en wijkteams
- CJG
- Sportdomein
- IKC's
- Stadsgids
- Bestaande buurthuizen, ontmoetingscentra, Ontmoetingshuis
- Sportservice (optioneel)
- Historische Vereniging Oud Veenendaal
- Amateurkunstverenigingen
- Stichting Alive!
- Economie
- Kunstplatform (beeldende kunst)
- Eventueel Vastgoed
- Museum Veenendaal

Stip op de horizon

- In 2030 is cultuur naast centrum-georiënteerd ook wijkgericht-georiënteerd en heeft elke wijk een benoemde accommodatie (de bestaande ontmoetingscentra) waar door inwoners lokaal in cultuur en cultuurhistorie kan worden geparticipeerd of gecreëerd;

³⁵ Gemeente Veenendaal, *Uitvoeringsbeleid wijkgericht werken. Wederzijdse versterking van overheid, organisaties en samenleving, april 2018*

³⁶ Gemeente Veenendaal: *Model 2020. Factsheet 2020; Wijkgerichte aanpak. Notitie wijkteams 2020, oktober 2019; Uitvoeringsbeleid wijkgericht werken. Wederzijdse versterking van overheid, organisaties en samenleving, Gemeente Veenendaal, april 2018*

- In 2030 heeft iedere wijk een structurele keten ontwikkeld waarin participeren: culturaanbieders, cultuurmakelaar, bestaande wijk- en buurtaccommodaties, sociale en religieuze organisaties, en inwoners.
- In 2030 heeft iedere wijk een aanbod aan culturele activiteiten. Dit aanbod is laagdrempelig en gaat uit van de vraag, de kennis, de behoeften en de voorkeuren van de inwoners in de wijken.
- In 2030 dragen het aanbod en de wijkaccommodaties aantoonbaar bij aan de groei in sociale cohesie in de wijk. Dit is aantoonbaar door de groei in aantal culturele activiteiten en groei in bezoekers/participanten.
- In 2030 zijn de eerste makers en/of participanten en/of activiteiten binnen de bestaande wijkaccommodaties uitgegroeid tot vaste (creatieve en economische) waarden in de stad.
- In 2025 is er een relevante programmering ontwikkeld in de wijken, buiten het centrum.

Uitwerking van de Verhaallijn

- De culturele organisaties krijgen de opdracht om activiteiten in de wijken te ontwikkelen en uitvoeren. Hierbij is de bedoeling om activiteiten in de wijken te gaan ontplooiën, zonder daarbij fysieke dependances gaan creëren.
- De uren van de Cultuurmakelaar worden uitgebreid om achtereenvolgens:
 - De samenwerking tussen culturele organisaties in het centrum en de maatschappelijke-, zorg- en welzijnsorganisaties en wijkmanagers in de wijken op gang te helpen;

- Nieuwe activiteiten te stimuleren die ontwikkeld worden vanuit de bestaande systematiek van het kennismakingsaanbod van De Muzen voor het Ontmoetingshuis, voor het benaderen van de scholen vanuit School & Cultuur, en het kennismakings-aanbod van Sport;

- Samen met de samenwerkende organisaties en de vaste infrastructuur het aanbod, de culturele infrastructuur en amateurs met elkaar verbinden en op elkaar afstemmen.
- Voor de extra uren van de cultuurmakelaar is een budget nodig. Daarnaast dient de Cultuurmakelaar te beschikken over een programmabudget om de bij de activiteiten passende makers te activeren en aan te trekken;
- Aan Veens Welzijn wordt gevraagd om hun pakket aan bewonersactiviteiten te verbreden met culturele activiteiten: co-creatie tussen Welzijns- en Culturele organisaties en inwoners;
- Aan Veens Welzijn wordt gevraagd hun bewonersinitiatieven uit te breiden naar het culturele veld: 'toon het sociale domein de route naar cultuur'.
- Aan de bibliotheek wordt gevraagd hun volwasseneducatieprogramma ook in de wijken uit te gaan voeren.

Fasering

2022

- Het ontwikkelen van de samenwerking tussen culturele organisaties in het centrum en de maatschappelijke-, zorg- en welzijnsorganisaties in de wijken.

2023

- Het inventariseren van de vraag naar activiteiten en het uitvoeren van proefprojecten.

2024-2025

- Het uitvoeren van het nieuwe activiteitenprogramma.

Raakvlakken met andere beleidsterreinen

- Onderwijs
- Sociale sector
- Welzijn
- Jeugd- en jongerenwerk

Consequenties budget

- Per wijk is een jaarlijks wijk-activiteitenbudget nodig. Als een initiatief met een culturele component uit de wijk zelf komt, kan eventueel een beroep worden gedaan op de cultuurbudgetten.
- Een cultuurmakelaar die structurele samenwerking met andere domeinen ontwikkelt en borgt (met de wijkmanagers, sociale organisaties, ontmoetingscentra en buurtorganisaties, etc.) . Dit budget komt vanuit de culturele sector.
- Een cultuurmakelaar die de activiteiten van de culturele aanbieders verbindt met de aanvragers vanuit het sociale domein. Dit budget komt vanuit de culturele sector.
- Voor de aanvullende inrichting van de wijk- en buurtcentra is wellicht een investeringsbudget nodig.

Relevante beleidsnota's

- Cultuurvisie Veenendaal 2018 -2021 De krachten bundelen – naar een duurzaam cultureel klimaat (3 april 2017).
- Visie Sociaal Domein. De kracht van de samenleving (juli 2017).
- Uitvoeringsbeleid wijkgericht werken. Wederzijdse versterking van overheid, organisaties en samenleving, Gemeente Veenendaal, april 2018
- Integraal beleidskader sociaal domein 2020-2023 Sterker door verbinding (november 2019).
- Wijkgerichte aanpak: notitie wijkteams 2020, gemeente Veenendaal (oktober 2019).
- Model 2020, factsheet 2020.
- Beleidsnotitie Integrale Kindcentra in Veenendaal 2021-2024 (juli 2020).

Samenvatting	Inleiding	Cultuurvisie 2022-2030	Cultuurnota 2022-2025	Financiële kaders	Bijlage	
Verhaallijn 1 Stabiele basis	Verhaallijn 2 Cultuur in de wijken	Verhaallijn 3 Iedereen doet mee	Verhaallijn 4 Jong geleerd, oud gedaan	Verhaallijn 5 Het verhaal van Veenendaal	Verhaallijn 6 Nieuwe smaken, nieuwe makers	Verhaallijn 7 Veenendaal kleurt de regio

Verhaallijn 3 Iedereen doet mee

Focus

Deze verhaallijn heeft een focus op:

- De verbinding met vrijetijd- en het sociaal domein
- Inclusiviteit en diversiteit

Visie

Het ervaren van drempels kan een belemmering zijn om te participeren in de samenleving. Er kunnen drempels zijn door kwetsbaarheid, door te weinig kennis over aanbod of ervaring met het aanbod, door fysieke beperkingen, door leeftijd, doordat er onvoldoende aanbod om de hoek is of dat het aanbod niet passend genoeg is, etc. Toegankelijkheid, op de interesses van de doelgroep toegesneden activiteiten en bereikbaarheid zijn oplossingen hiervoor. Het uiteindelijke doel is dat iedereen meedoet, want meedoen aan cultuur werkt preventief, vergroot de veerkracht van mensen en geeft het leven zin.

Er is in Veenendaal aandacht voor specifieke doelgroepen:

- Kinderen, jeugd en jongeren, vanuit de gedachte dat cultuur positief bijdraagt aan hun persoonlijke ontwikkeling. De kinderen en jongeren tot 24 jaar vormen 31,5% van de bevolking³⁷, toegesneden culturele activiteiten versterken hun band met de Veense samenleving.;
- Inwoners voor wie de reguliere kunst- en cultuuruitingen een te hoge drempel kennen;
- Groepen die kwetsbaar zijn of gezondheidsklachten hebben, waarvoor kunst en cultuur laagdrempelige instrumenten zijn om hen bij de samenleving te betrekken;
- Groepen met een niet-westerse achtergrond die moeizaam aansluiting vinden bij westerse cultuur.

Keten

Doel van de keten is het vormen van een netwerk dat jaarlijks activiteiten ontwikkelt voor specifieke doelgroepen.

Dragers van de keten

- School & Cultuur
- De Muzen
- Bibliotheek
- Amateurkunstverenigingen, waaronder Momo/theatergroepen die op de doelgroepen toegesneden voorstellingen maken
- Theater Lampegiet
- Aanbieders van professionele culturele activiteiten

Onderdeel van de keten

- PO en VO-scholen
- Zorgsector/PGB's
- Elevate
- Veens Welzijn
- IKC's, buurthuizen, ontmoetingscentra, Ontmoetingshuis
- Wijkmanagers
- Netwerk voor jou
- Cultuurmakelaar
- Vlow0318
- Stichting Alive!
- Jongerenraad
- Kunstplatform
- Contactpersonen en verenigingen uit de 138 nationaliteiten in Veenendaal
- Beeldend Kunstnetwerk
- Horeca-organisaties

Stip op de horizon

- In 2025 bestaat er een vast en vanzelfsprekend netwerk bestaande uit culturele en sociale organisaties
- In 2025 ontwikkelen de organisaties in dit netwerk jaarlijks programma's voor specifieke doelgroepen.

Uitwerking van de verhaallijn

Kinderen en jeugd

- Op de basisschool komt er aandacht voor culturele programma's die aansluiten bij het curriculum van de scholen. De gemeente zal de scholen hierover actief benaderen.
- Er komt daarbinnen speciale aandacht voor culturele programma's die achterstanden tegen gaan.
- De gemeente neemt de doelgroep 'kinderen' ook op in de opdracht aan Veens Welzijn.

Jongeren

- Ook deze groep kan gefaciliteerd worden om toegang te krijgen tot de bestaande cultuurorganisaties en -programmering door middel van een kennismakingsaanbod. Een voorbeeld hiervoor is het bestaande overleg tussen de Jongerenraad (voornamelijk leerlingen MO-scholen) en Theater Lampegiet over de theaterprogrammering.
- Daarnaast kunnen de Social media meer worden ingezet om nieuwe doelgroepen te bereiken.

Inwoners voor wie de reguliere kunst- en cultuuruitingen een te hoge drempel kennen

- Er komt een kennismakingsaanbod voor deze inwoners. Dit kennismakingsaanbod geldt voor alle bevolkingsgroepen. Hier ligt een verbinding met Verhaallijn 2;

³⁷ <https://www.oozo.nl/cijfers/veenendaal>. De indeling naar leeftijdsgroepen is van het OOZO.

Kwetsbare groepen

- Voor kwetsbare groepen komt een op hen toegesneden laagdrempelig aanbod. Voor kwetsbare ouderen die minder mobiel zijn, kan een aanbod voor de verzorgingshuizen ontwikkeld worden (voorlezen, samenzang, bewegingslessen, historische wandeltochten, etc.). Theater Lampegiet heeft hier al ervaring mee, door o.a. samenwerking met 'Netwerk voor jou' waarbij deze groep met een vrijwilliger een voorstelling bezochten. Ook sommige verzorgingshuizen verzorgen culturele activiteiten; deze vinden plaats op basis van vrijwilligheid. Vanuit de culturele/maatschappelijk invalshoek wil de gemeente dit soort activiteiten stimuleren.

Groepen met een migratie-achtergrond

- Voor deze groepen komt een tweeledige aanpak: hen stimuleren hun eigen cultuur naar buiten te brengen en daarnaast hen aan te moedigen hun eigen cultuur samen met de traditionele westerse cultuur te beleven. Dit geeft hen aansluiting bij de samenleving en bovendien verrijkt dit de westerse cultuur.

Code culturele diversiteit

- Veenendaal telt 138 nationaliteiten. Daarom zal de gemeente in de komende cultuurplanperiode het volgen van de code Culturele diversiteit aan de subsidievoorwaarden toevoegen. Dit houdt ook in dat de gesubsidieerde organisaties aantoonbaar streven naar een vertegenwoordiging van de diverse samenleving onder hun medewerkers.

Nieuwe activiteiten

- Er worden nieuwe participatieve en receptieve activiteiten ontwikkeld die zijn toegesneden op de genoemde focusgroepen.
- Daarnaast komen vrij toegankelijke laagdrempelige culturele evenementen in de binnenstad om mensen te verrassen en kennis te laten maken met kunst en cultuur. Deze activiteiten reflecteren de brede culturele beleving in onze diverse samenleving.
- In 2030 vindt het netwerk een groot deel van de financiering van haar activiteiten bij de culturele en sociale organisaties in Veenendaal, bij lokale en regionale fondsen, provincie, gemeente, en nationale fondsen zoals het Fonds Cultuurparticipatie. Dit laatste Fonds kent sinds 2019 een subsidie-regeling³⁸, waarin het sociale en culturele domein samen

werken aan cultuur voor iedereen. Cultuur en sociaal domein worden hierin uitgedaagd om vernieuwende projecten op te starten, waardoor er makkelijker samen geïnvesteerd kan worden in positieve fysieke en geestelijke gezondheid. Overigens moet opgemerkt worden dat het werven van fondsen tijd en aandacht vraagt.

Cultuurmakelaar

- De Cultuurmakelaar die in Verhaallijn 2 werkt aan programma's die zijn toegesneden op activiteiten in de wijken, stimuleert ook activiteiten die zijn toegesneden op de genoemde focusgroepen.

³⁸ Fonds cultuurparticipatie (FCP), subsidieregeling 'Samen cultuurmaken', 2020

Fasering

Het zwaartepunt van de planvorming voor, en waar mogelijk ook de uitvoering van, deze verhaallijn ligt in de cultuurperiode 2022-2025.

2022

- Ontwikkelen van het netwerk
- Inventariseren van de wensen van doelgroepen accommodaties

2023

- Ontwikkelen van plannen voor activiteiten en proef activiteiten

2024-2025

- Uitvoering van het activiteitenprogramma

Raakvlakken met andere beleidsterreinen

- Sociale sector
- Welzijn
- Jeugd- en jongerenwerk
- De organisaties voor ouderenwerk
- Scholen voor PO en VO
- Zorg/verzorgingshuizen

Consequenties budgetCultuurmakelaar

- De cultuurmakelaar krijgt een uitbreiding van uren om projecten voor kwetsbare inwoners te stimuleren.

Code cultural governance

- Geen budgettaire consequentie: wordt bekostigd vanuit de reguliere budgetten van de gesubsidieerde organisaties.

Culturele programma's doelgroepen

- Deels te bekostigen vanuit de reguliere budgetten van de gesubsidieerde (culturele) organisaties.
- Deels te bekostigen vanuit de budgetten van meewerkende sociale organisaties (overigens is de inzet van deze budgetten vanuit het sociale domein niet afdwingbaar).

Kinderen en jeugd

- School & Cultuur krijgt taakuitbreiding waar meer uren ingezet door kunnen worden ingezet.
- Uitbreiding van het aantal openingsuren van de bibliotheek (zie ook verhaallijn 2).
- De op kinderen en jeugd toegesneden activiteiten worden bekostigd vanuit de reguliere budgetten van de scholen (vervangen van reguliere culturele programma's). De inzet van deze budgetten zijn bij de scholen niet afdwingbaar.

Kennismakingsaanbod

- Voor doelgroepen komt een kennismakingsaanbod. Dit aanbod (= korting op de reguliere tarieven) wordt bekostigd uit de budgetten van de gesubsidieerde organisaties.
- In 2030 vindt het netwerk een groot deel van de financiering van haar activiteiten bij de culturele en sociale organisaties in Veenendaal, bij lokale en regionale fondsen, provincie, gemeente, en nationale fondsen zoals het Fonds Cultuurparticipatie.

Relevante beleidsnota's

- Beleidsnotitie Integrale Kindcentra in Veenendaal 2021-2024 (juli 2020).
- Integraal beleidskader sociaal domein 2020-2023 Sterker door verbinding (november 2019).
- Veenendaal richting 2040 Aantrekkelijk wonen en werken in een innovatieve topregio (29 september 2017).

Verhaallijn 4 Jong geleerd, oud gedaan

Focus

De verhaallijn heeft een focus op:

- Samenwerking tussen culturele basis-organisaties, scholen, welzijnsorganisatie.
- Ontwikkelen van doorlopende ontwikkellijnen voor alle bevolkingsgroepen.

Visie

Voor Veenendaal is het van groot belang dat alle inwoners -jong en oud- kunst en cultuur kunnen beleven. Aan de slag gaan met cultuur, zowel actief als receptief, draagt bij aan de persoonlijke ontwikkeling en verbreedt het blikveld. Om Veenendalers al vanaf jonge leeftijd met kunst en cultuur in te aanraking te laten komen, is het aanbieden van cultuureducatie cruciaal. Cultuureducatie stimuleert kennis over en vaardigheden in allerlei cultuurvormen. In Veenendaal wil de gemeente cultureel talent niet laten lopen, maar koesteren.

Daarom is het belangrijk dat cultuur een plek krijgt zowel binnen³⁹ als buiten schooltijd. Hiermee zorgt de gemeente ervoor dat alle kinderen en jongeren de mogelijkheid krijgen om zich te ontwikkelen en van cultuur te genieten, ook diegene die weinig of geen toegang hebben tot cultuur.

De kinderen die vandaag aan de slag gaan met cultuur zijn niet alleen de bezoekers, maar ook de potentiële makers van de toekomst. Daarom is het belangrijk om aandacht te hebben voor talentontwikkeling bij kinderen en jongeren. Door het begeleiden van jonge talenten tot aankomende professionals creëren we een binding tussen jonge, creatieve makers en de stad. Hier bevindt zich een link met verhaallijn 2 (Cultuur in de wijken) en met de toekomstige verhaallijn 6 (Nieuwe smaken, nieuwe makers).

Herkenbaarheid en verrassing zijn belangrijke drijfveren voor zowel kinderen als jongeren om via actieve cultuurbeoefening zich te laten inspireren tot het ontwikkelen van hun kunstzinnige en culturele competenties. Vooral het 'doen' staat centraal. Onderzoeken en ervaren, gebruik maken van gevoel en verstand, hoofd en hart zijn vaardigheden die aan de basis staan van niet alleen creativiteit maar ook sociale omgangsvormen. Zij verrijken niet alleen

kinderen en jongeren in hun creatieve uitingsvormen, maar ook in hun onderlinge sociale communicatie.

Innovatie is een middel om de (actieve en passieve) cultuurparticipatie te bevorderen. Kinderen en jongeren groeien op met innovatieve technologische mogelijkheden. Het gebruik van bijvoorbeeld digitale media kan intensiever worden geïntegreerd in het culturele educatie aanbod. Door deze toepassingen te integreren sluit cultuureducatie aan bij de beleving van de jeugd en worden zowel kunst en educatie verbonden met technologische innovatie. Op deze manier voegt de symbiose van actieve en receptieve

³⁹ Ministerie van OCW, Prestatiebox: extra budget voor PO en het VO, 2018. Bovenop de lumpsum krijgen scholen van de overheid een bedrag per leerling dat ze kunnen inzetten voor onder meer taal en rekenen, wetenschap en techniek, cultuureducatie in het basisonderwijs, talentontwikkeling, professionalisering van leerkrachten en schoolleiders.

Samenvatting	Inleiding	Cultuurvisie 2022-2030	Cultuurnota 2022-2025	Financiële kaders	Bijlage	
Verhaallijn 1 Stabiele basis	Verhaallijn 2 Cultuur in de wijken	Verhaallijn 3 Iedereen doet mee	Verhaallijn 4 Jong geleerd, oud gedaan	Verhaallijn 5 Het verhaal van Veenendaal	Verhaallijn 6 Nieuwe smaken, nieuwe makers	Verhaallijn 7 Veenendaal kleurt de regio

cultuurparticipatie en educatie een positieve bijdrage toe aan de levenslange ontwikkeling van de Veenendaler.

Keten

Doel van de keten is het vormen van een netwerk rond educatie. De keten is de trekker van de verhaallijn, de keten werkt samen en gaat allianties aan met de andere organisaties in de keten.

Dragers van de keten

- De Muzen
- Bibliotheek (met name de Volksuniversiteit-activiteiten en de 'Leven lang leren'-lijn)
- Theater Lampegiet (o.a. schoolvoorstellingen)
- Vlow0318
- Cultuurmakelaar
- Museum Veenendaal
- School & Cultuur

Onderdeel van de keten

- Buurthuizen, ontmoetingscentra en Ontmoetingshuis
- Museum Veenendaal
- Stichting Alive!
- IKC's
- Individuele kunstenaars, musici, dans- en theaterdocenten
- Elevate
- Erfgoed (educatie rond immaterieel erfgoed van Veenendaal)
- (Contactfunctionarissen van) PO en VO scholen
- Binnenschoolse en buitenschoolse kinderopvang
- Kinderopvang
- Gemeentearchief

Stip op de horizon

- In 2030 heeft de gemeente (mede) gestimuleerd dat in 2030 iedere school voor PO en VO cultuureducatie heeft verankerd in het curriculum

- In 2030 is de cultuureducatie onderdeel van het programma in de kinderopvang
- In 2025 heeft de gemeente een doorlopende ontwikkellijn voor de jeugd van 0-12 jaar met samenhang tussen binnen- en buitenschoolse cultuureducatie vastgesteld.
- In 2025 kunnen alle kinderen, jongeren en senioren/ gepensioneerden op meerdere niveaus instappen in een buitenschoolse cultuureducatiecursus van hun voorkeur.

Uitwerken van de Verhaallijn

- De verbinding tussen cultuur, onderwijs, economie en welzijn staat in deze Verhaallijn centraal.
- School & Cultuur verkent de behoefte en ontwikkelt samen met het onderwijs een doorlopende ontwikkellijn voor cultuur binnen de BSO, PO en VO.
- Activiteitsbudget is voorwaarde om de verbinding met het onderwijsveld te kunnen realiseren; de culturele activiteiten op de scholen kunnen deels worden bekostigd uit de Prestatiebox (ministerie OCW).
- Veenendaal kiest ervoor om Cultuureducatie met Kwaliteit onverminderd voort te zetten, wat ook past binnen het nieuwe landelijke cultuurbeleid 2021-2024.
- CMK (Combinatiefunctionarissen Cultuur, gezamenlijk gefinancierd door Rijk en gemeente), worden in stand gehouden: de gemeente continueert de matchingsgelden.
- De invulling van de functie Combinatiefunctionaris Cultuur wordt jaarlijks geëvalueerd samen met het onderwijs en de culturele basisinstellingen om deze in lijn te houden met de Cultuurvisie.
- Naast de doorlopende leerlijnen voor het onderwijs, ontwikkelen de culturele organisaties ook een ontwikkellijn voor de culturele sector: een Leven Lang Ontwikkelen. Alle inwoners kunnen op iedere leeftijd op elk niveau instappen.
- Het aanbod voor Een Leven Lang Ontwikkelen worden ontwikkeld vanuit de belangstelling en de vraag van de beoogde doelgroepen.

- Individuele Veense kunstenaars, musici, dans- en theater- en erfgoeddocenten worden al regelmatig via School & Cultuur ingezet voor de basisscholen en voor overige activiteiten binnen de cultuureducatie. Deze inzet wordt structureel.
- In 2030 hebben de culturele organisaties, cultuureducatie en de amateurkunstverenigingen een systematiek ontwikkeld voor de talentontwikkeling voor jongeren, om hen kansen te bieden om door te groeien tot professionals. Er is een goede taakverdeling tussen de genoemde organisaties, waarbij cofinanciering een van de financieringsinstrumenten is die toegepast gaat worden (zie verhaallijn 6).

Fasering

Het zwaartepunt van de planvorming voor, en waar mogelijk ook de uitvoering van, deze verhaallijn ligt in de cultuurperiode 2022-2025.

2022

- De keten ontwikkelt een beleidskader voor het beoefenen van cultuur (Leven lang ontwikkelen-lijn, actieve kant) en het beleven van cultuur (laagdrempelige toegang tot cultuuruitingen, beleving van cultuur).

2023

- De doorlopende leerlijnen voor cultuureducatie PO en VO zijn operationeel en in verbinding met elkaar.

2024

- De activiteiten van de culturele organisaties zijn toegesneden op de beoogde doelgroepen

2025

- Beleid voor talentontwikkeling voor jongeren als structureel onderdeel van cultuureducatie is gestart, als voorbereiding op verhaallijn 6.

Raakvlakken met andere beleidsterreinen

- Onderwijs
- Sociale sector
- Welzijn
- Jeugd- en jongerenwerk
- Gezondheidszorg

Consequentie budget

- Voor de ontwikkeling van een doorlopende ontwikkellijn binnen BSO, PO en VO komt een extra budget beschikbaar voor School & Cultuur.
- Het jaarlijkse budget voor School & Cultuur wordt uitgebreid ten behoeve van het ontwikkelen van reguliere samenwerking en coördinatie-uren met de wijken en de scholen (zie verhaallijn 1 en 2).
- Volksuniversiteit-activiteiten richten zich op jeugd, jongeren, volwassenen en senioren/gepensioneerden (op de scholen en in de wijken); dit heeft budgettaire consequenties voor de bibliotheek.
- Voor nieuwe cultuur-educatieve activiteiten geldt een financieringsmix: het ontwikkelen van nieuwe activiteiten vraagt een investering van de overheid, de activiteiten zelf vinden kostendekkend plaats (de kosten van de activiteiten worden bekostigd uit de bijdragen van de deelnemers en vanuit andere domeinen vindt co-financiering plaats) en voor specifieke projecten wordt financiering gezocht bij bijvoorbeeld het Fonds Cultuurparticipatie - de regeling 'Samen cultuur maken'

Relevante beleidsnota's

- Integraal beleidskader sociaal domein 2020-2023 Sterker door verbinding (november 2019).
- Beleidsnotitie Integrale Kindcentra in Veenendaal 2021-2024 (juli 2020).

Samenvatting	Inleiding	Cultuurvisie 2022-2030	Cultuurnota 2022-2025	Financiële kaders	Bijlage	
Verhaallijn 1 Stabiele basis	Verhaallijn 2 Cultuur in de wijken	Verhaallijn 3 Iedereen doet mee	Verhaallijn 4 Jong geleerd, oud gedaan	Verhaallijn 5 Het verhaal van Veenendaal	Verhaallijn 6 Nieuwe smaken, nieuwe makers	Verhaallijn 7 Veenendaal kleurt de regio

Verhaallijn 5 Het verhaal van Veenendaal

Focus

De verhaallijn heeft een focus op:

- Een structurele samenwerking tussen de erfgoedorganisaties.
- Het uitwerken van plannen voor een structurele aanpak van materieel en immaterieel erfgoed en archeologie.
- Het genereren van een vast erfgoedbudget.
- Het verbinden van het verleden met het heden.

Visie

Het erfgoed in Veenendaal lijkt grotendeels geconcentreerd op ambacht en industrie. Dit erfgoed heeft een historische waarde, een waarde voor de leefomgeving en draagt bij aan de identiteit van een plek. Het doel is het erfgoed voor de huidige en toekomstige generaties te behouden, het erfgoed in de leefomgeving te positioneren, het belang van het erfgoed voor de maatschappij onder de aandacht te brengen.

Voor het beschermen en in stand houden van gebouwd erfgoed is het uitgangspunt: behoud door ontwikkeling. Dit betekent niet alleen dat de gebouwen in stand worden gehouden, maar dat het Erfgoed zoveel mogelijk wordt ontsloten en geëxploiteerd zodat het erfgoed een actieve rol in de stad kan gaan spelen. Hiermee sluit deze verhaallijn aan bij het team Ruimtelijke Ordening en Bouwen: cultuurhistorische waarden maken een substantieel onderdeel uit van de ruimtelijke kwaliteit, de historische Waardenkaart is hierbij leidend. De stad kent 108 gemeentelijke monumenten (waaraan op korte termijn wellicht 16 gebouwen worden toegevoegd) en 19 rijksmonumenten. Rijksmonumenten zijn van nationaal belang. De basis voor bescherming en instandhouding vormt de Erfgoedwet en de toekomstige Wabo⁴⁰. In deze omgevingswet wordt de de zorgplicht voor rijksmonumenten opgenomen.

De bescherming van gemeentelijke monumenten is vastgelegd in de erfgoedverordening en wordt integraal overgenomen in het Omgevingsplan deel 1.

Het verhaal van de venen (immaterieel erfgoed) is een essentieel onderdeel van het Veenendaalse erfgoed. Hetzelfde geldt voor de andere Veenendaalse verhalen. Deze verhaallijn omvat daarom zowel materieel als om immaterieel erfgoed (de canons en verhalen).

Het beleid van gebouwd erfgoed in Veenendaal berust op vijf pijlers:

- inventariseren en documenteren
- beschermen
- in stand houden
- kennis delen
- ontsluiten, uitdragen en presenteren

Veenendaal heeft met de turfindustrie en met sigaren- en textiel fabrieken een grote historie. Daarnaast kent Veenendaal zijn eigen stadsverhalen. Deze verhalen zijn vastgelegd in oud filmmateriaal, boeken, interviews. De collectie zou nu op meerdere plekken te zien: op de website, in het gemeentearchief, bij de HVOV en in het museum.

Keten

Doel van de keten is: het opbouwen van een Erfgoedinfrastructuur bestaande uit vaste in- en externe partners. Deze partners ontwikkelen Erfgoedbeleid en vervolgens vanuit dit beleid jaarplannen voor de uitvoering van het Erfgoedbeleid.

Dragers van de keten

- Gemeentelijk archief
- Gemeentelijk team Ruimtelijke Ordening en Bouwen/Erfgoed

- Historische Vereniging Oud Veenendaal
- Museum Veenendaal
- Bibliotheek
- Architectuurcentrum
- Toerisme

Onderdeel van de keten

- Gemeentelijke beleidsmedewerker toerisme
- Scholen
- Stadsgids
- Stadswinkel
- De Muzen

Stip op de horizon

- In 2030 is het historisch erfgoed uit de vroegste periodes van Veenendaal tot en met 1950 in de cultuurhistorische kaart opgenomen, goed beschermd en in stand gehouden (het hedendaagse erfgoed vanaf 1950 is anno 2021 al in de cultuurhistorische kaart opgenomen).
- In 2030 draagt het Veenendaalse erfgoed aantoonbaar bij aan een aantrekkelijke leefomgeving.
- In 2030 is de informatie en kennis over het erfgoed van Veenendaal aantoonbaar vergroot, bij zowel inwoners als bezoekers. De kennis wordt zowel fysiek als digitaal breed gedeeld.
- In 2030 is erfgoed- en archiefeducatie een volwaardig onderdeel van de reguliere cultuureducatie op de scholen voor PO en VO; dit ontwikkelt zich in nauwe samenwerking met School & Cultuur.
- In 2025 is er een goed functionerend Erfgoedplatform (tijdens de ontwikkeling van de voorliggende cultuurnota zijn er al gesprekken gestart over een mogelijk Erfgoedplatform).
- In 2025 heeft het Erfgoedplatform een plan geïnitieerd voor het ontsluiten en exploiteren van erfgoedlocaties.

⁴⁰ Invoerdatum nog niet bekend.

Verhaallijn 1
Stabiele basisVerhaallijn 2
Cultuur in de wijkenVerhaallijn 3
Iedereen doet meeVerhaallijn 4
Jong geleerd, oud gedaanVerhaallijn 5
Het verhaal van VeenendaalVerhaallijn 6 Nieuwe
smaken, nieuwe makersVerhaallijn 7
Veenendaal kleurt de regio

- In 2025 heeft het Erfgoedplatform een plan van aanpak ontwikkeld op het ontsluiten en samenbrengen van alle vormen van erfgoed informatie en op een betere verbinding tussen erfgoed- en culturele activiteiten.
- In 2025 is er voor het materieel en immaterieel erfgoed een vast jaarlijks budget beschikbaar.

Uitwerken van de Verhaallijn

- Van groot belang in de uitwerking van deze verhaallijn is de sturende, kaderstellende en faciliterende rol van de gemeente Veenendaal.
- De Canon van Veenendaal uit 2009⁴¹ is inmiddels opgenomen op de website 'Veenendaal op de kaart'. Deze Canon moet worden geactualiseerd en verder worden uitgebreid.
- Activiteiten in deze verhaallijn zijn o.a.: stamboomonderzoek, stadswandelingen, collecties (welke privé- en gemeentelijke collecties zijn er in Veenendaal?), restauraties, digitalisering, (digitale) presentaties, geheugen van Veenendaal (verhalen noteren), boeken (bijv. over de Hoofdstraat – geschreven door de stadsgids), locatie-onderzoek, archeologisch onderzoek, erfgoedlezingen, erfgoededucatie, exploitaties van erfgoedlocaties, rondleidingen op erfgoedlocaties, deelname aan nationale erfgoeddagen, etc., ontsluiten historische collecties (erfgoedportaal), archiefeducatie.
- Het Veenendaalse Erfgoed en de Veense verhalen zijn in 2030 opgenomen in de toerisme-mix.
- De geschiedenis van Veenendaal is in 2030 naar het heden gebracht: van Erfgoedhuis naar Verhalenhuis. Een goed voorbeeld hiervoor is het Textielmuseum Tilburg, waar de textielhistorie zichtbaar is naast de moderne textieltechnieken.

- Ook onder de grond is veel waardevols te vinden. Bij verbouwingen, sloop of wegeaanleg wordt rekening gehouden met waardevolle archeologische gegevens. De 'archeologische waardenkaart' 2010, die in is 2018 herzien, biedt hiervoor de basis.
- Historische monumentale gebouwen en ook hedendaags erfgoed krijgen liefst een nieuwe bestemming en/of worden getransformeerd en geëxploiteerd. De exploitatie van deze gebouwen (zoals de Ritmeesterfabriek en de molens) geeft de inwoners de kans om het erfgoed te gebruiken en te bezoeken, waardoor dit erfgoed bijdraagt aan de samenleving. Een bekend voorbeeld is het creëren van (tijdelijke) bestemming als atelier- en galerieruimte in erfgoedgebouwen. Hier ligt een verbinding met de toekomstige Verhaallijn 6. Overigens kunnen ook leegstaande winkelruimtes tijdelijk worden getransformeerd tot galerie/ateliers voor kunstenaars.

- De gemeentelijke subsidieregeling (ca. € 100.000) voor het in stand houden van gemeentelijke monumenten wordt binnenkort geëvalueerd. Naar aanleiding van deze evaluatie kan deze regeling worden gecontinueerd. Deze bijdragen kunnen monumenteneigenaren over de streep trekken om extra aandacht aan het onderhoud van hun pand te besteden
- De geschiedenis en het verhaal van Veenendaal worden zichtbaar gemaakt. De provinciegrens is inmiddels zichtbaar gemaakt; de afgravingen (Veenendaal is in het verleden 6 meter afgegraven) en de Grebbelinie kunnen ook worden gevisualiseerd;

⁴¹ HVOV, *De canon van Veenendaal, Henk van 't Veld, 2009*

Verhaallijn 1
Stabiele basisVerhaallijn 2
Cultuur in de wijkenVerhaallijn 3
Iedereen doet meeVerhaallijn 4
Jong geleerd, oud gedaanVerhaallijn 5
Het verhaal van VeenendaalVerhaallijn 6
Nieuwe smaken, nieuwe makersVerhaallijn 7
Veenendaal kleurt de regio

- Er is in 2025 een functionerend Erfgoedplatform, waarin de erfgoedorganisaties samenwerken. Dit platform ontwikkelt Erfgoedbeleid en erfgoed-activiteiten, zoals Erfgoededucatie.
- Aangezien de HVOV en museum grotendeels vrijwilligersorganisaties zijn, ligt het voor de hand om het archief te belasten dit Erfgoedplatform voor te zitten.
- De gemeente heeft in 2025 t.b.v. het Erfgoedplatform en de activiteiten daarvan een uitbreiding van de formatie in het gemeentearchief gerealiseerd, zodat er ook personele ruimte is voor het inventariseren, ontsluiten en archiveren van het materieel en immaterieel erfgoed, het beheer van de website Veenendaal op de kaart en het voorzitten van het erfgoedplatform.
- In 2025 heeft de gemeente een vast budget voor het Erfgoedplatform voor het uitvoeren van de Erfgoed activiteiten

Fasering

Het zwaartepunt van de planvorming voor, en waar mogelijk ook de uitvoering van, deze verhaallijn ligt in de cultuurperiode 2022-2025.

2022

- Starten van een Erfgoedplatform, het samenwerkingsverband tussen de gemeentelijke afdelingen die zich met erfgoed bezighouden en de maatschappelijke organisaties op het gebied van Erfgoed.

2023

- Erfgoedplatform start met een plan van aanpak voor het samenbrengen van de verschillende onderdelen van het Erfgoedbeleid, het ontwikkelen van beleid voor het ontsluiten en exploiteren van erfgoedlocaties.
- Het Erfgoedplatform genereert een structureel budget voor Erfgoed.

2024

- Een uitbreiding van de formatie voor het gemeentearchief is gerealiseerd.
- Er is een start gemaakt met het verder aanvullen van de cultuurhistorische waardenkaart.

2025

- Er is een start gemaakt met het ontwikkelen en het uitvoeren van het beleid voor de exploitatie van cultuurhistorische gebouwen.

Raakvlakken met andere beleidsterreinen

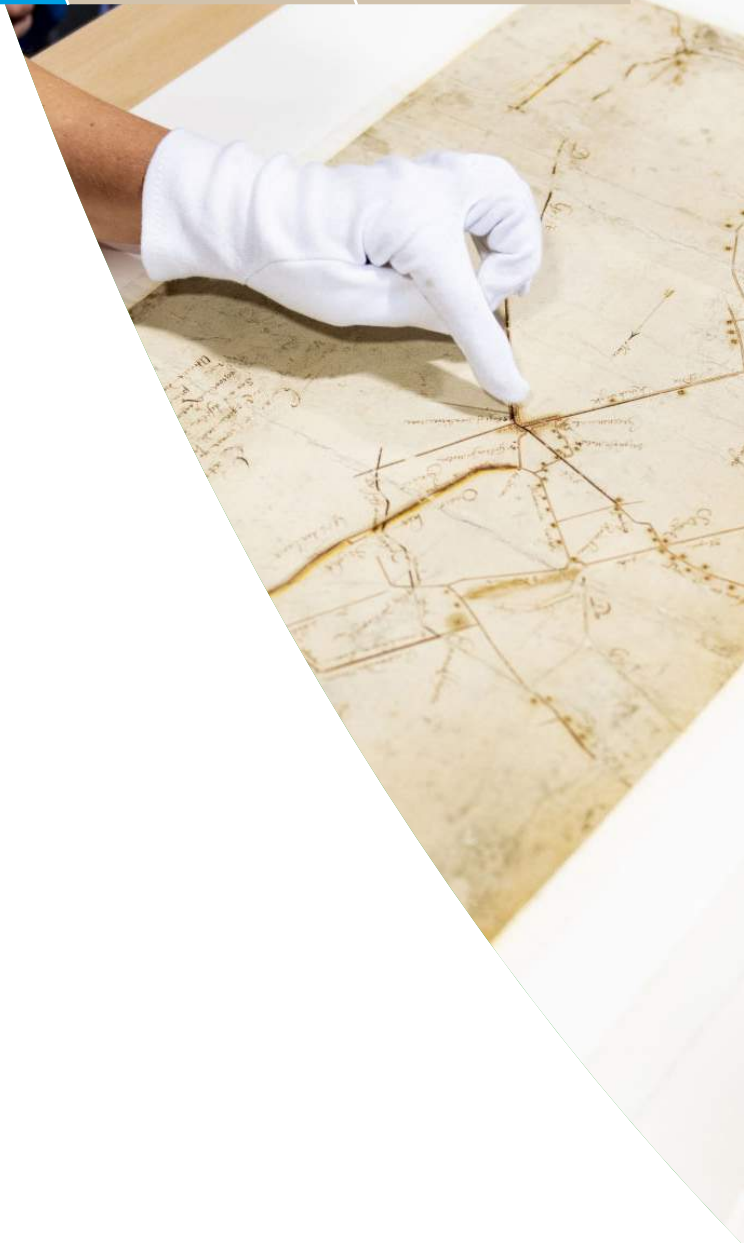
- Onderwijs
- Jeugd- en jongerenwerk
- De organisaties voor ouderenwerk
- Economie
- Binnenstad
- Toerisme

Consequenties budget

- De gemeente Veenendaal continueert de subsidieregeling voor Erfgoedonderhoud (geen budgettaire consequenties)
- Uitbreiding van de formatie van het gemeentearchief om het Erfgoedplatform voor te zitten en erfgoedactiviteiten te ontwikkelen
- Activiteitenbudget archief uitbreiden voor het Erfgoedplatform t.b.v. ontwikkeling erfgoed en expo's, immaterieel erfgoed.

Relevante beleidsnota's

- Omgevingsvisie Veenendaal 2030 Samen maken we de stad! (december 2020)
- Veenendaal richting 2040 Aantrekkelijk wonen en werken in een innovatieve topregio (29 september 2017)
- Erfgoednota Veenendaal (verwacht: voor jaar 2021)

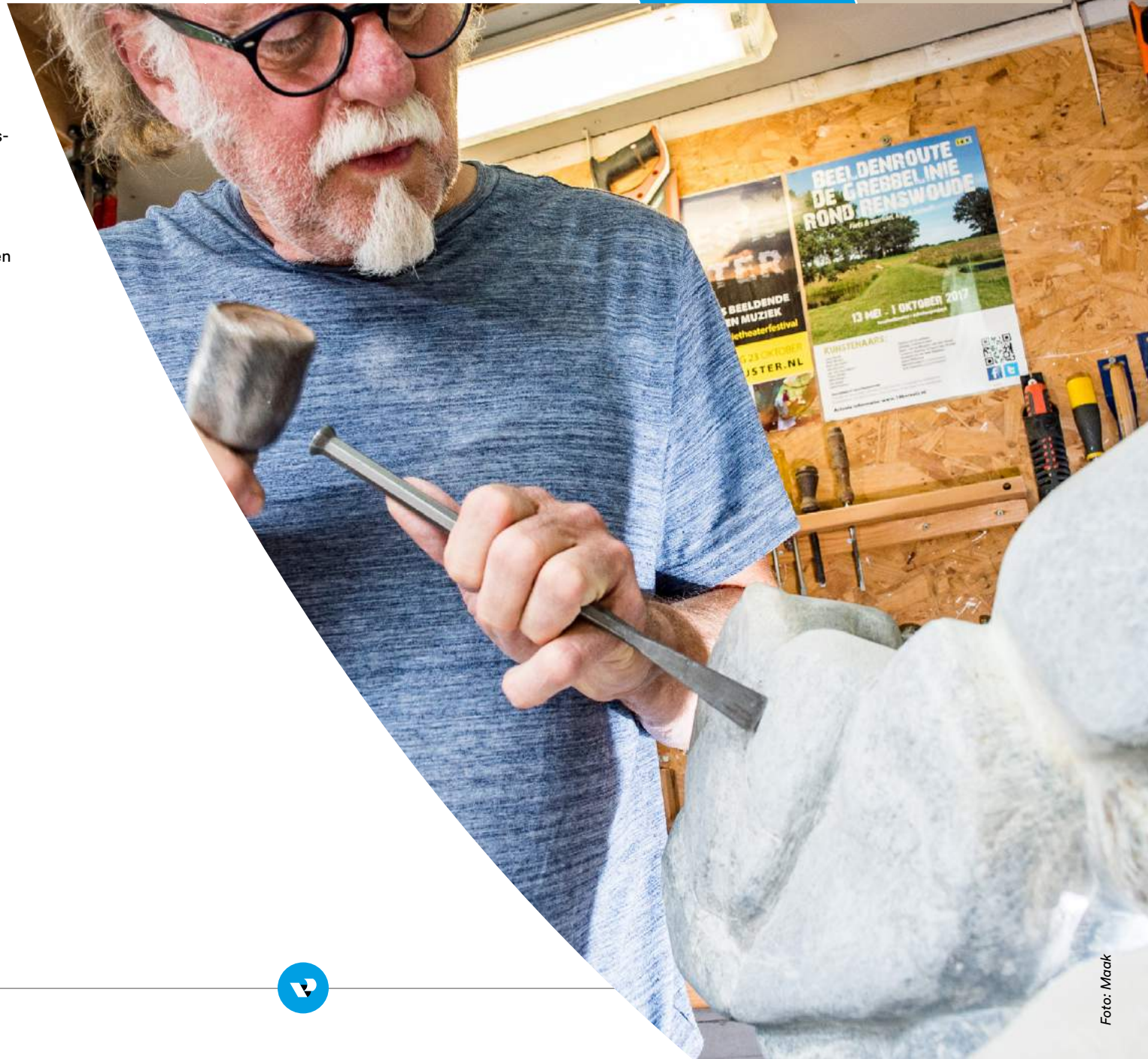
Verhaallijn 6 Nieuwe smaken, nieuwe makers

Visie

De focus van deze verhaallijn ligt op 'Made in Veenendaal', een gunstig vestigingsklimaat in Veenendaal voor nieuwe kunstvormen, nieuwe smaken, innovatie, diversiteit en cross-overs. Deze verhaallijn ontwikkelt ook de kunst en cultuur van de toekomst: op fysieke plekken ('culturele trapveldjes') vinden de vernieuwende kunst- en cultuuruitingen plaats door nieuwe (jonge) makers, creatievelingen en talenten waaronder diegenen met potentieel in het digitale domein en de maakindustrie. Deze groepen moeten in Veenendaal een plek kunnen vinden.

Onderdeel van deze verhaallijn is ook het ontwikkelen van criteria voor de 'toetsing voor 'nieuwkomers': onder welke voorwaarden kunnen nieuwe kunstenaars of organisaties groeien van incidentele subsidies naar bijvoorbeeld een jaarsubsidie naar (eventueel) structurele subsidie?

Deze verhaallijn is een voortzetting van de verhaallijnen 1, 2, 3 en 4 en wordt daarom vanaf de tweede helft van de cultuurvisie-periode opgestart.

Verhaallijn 7 Veenendaal kleurt de regio

Visie

De focus van deze verhaallijn ligt op de regionale functie van Veenendaal. Wanneer de economie zich gunstig ontwikkelt, als de basisaccommodaties voor bezoekers en de culturele infrastructuur op orde zijn en als de voorgestelde uitbreidingen van de infrastructuur zijn gestart, kan de cultuursector de Veense regionale centrumfunctie ondersteunen en versterken. Denk bijvoorbeeld aan vergaderzalen bij/in Theater Lampegiet die dagcongressen mogelijk maken, een bredere en dus publiekstrekker programmering in Theater Lampegiet, een popzaal die jongeren uit een grote regio trekt, een evenemententerrein dat regionale festivals mogelijk maakt, lokale makers die een regionale of nationale uitstraling hebben gekregen, etc.

Deze verhaallijn is een voortzetting van de verhaallijnen 1, 2, 4 en 6 en wordt in de komende cultuurnota-periode voorbereid en vanaf de tweede helft van de cultuurvisie-periode (vanaf 2025) opgestart.

Financiële kaders

Financiële kaders

De cultuurvisie en de cultuurnota bevatten een aantal inhoudelijke ambities. Deze ambities worden in dit hoofdstuk doorgerekend. Daarna volgt een vergelijking van het cultuurbudget van de gemeente Veenendaal met enkele relevante andere gemeenten.

Voorstel budget cultuur gemeente Veenendaal

Om de inhoudelijke ambities uit de cultuurvisie en cultuurnota te kunnen realiseren zal extra budget nodig zijn. Het voorstel daarom luidt het gemeentelijk cultuurbudget gefaseerd te laten stijgen tot het hiervoor genoemde gemiddelde. Dit zou een extra uitgave aan cultuur vragen van circa € 10 per inwoner.

De gemeente kan voor de langere termijn overwegen het bedrag aan cultuur-per-inwoner te laten stijgen aan de hand van de stijging van het aantal inwoners.

Het voorstel voor de uitbreiding van het cultuurbudget ziet er per verhaallijn uitgesplitst als volgt uit:

Waar	Budget voor	Bedragen x 1.000
Algemeen		
Gemeente Veenendaal	Uitbreiding FTE's gemeente: <ul style="list-style-type: none"> - Beleid cultuur 0,3 FTE - Beleid erfgoed 0,2 FTE - Gemeentearchiefarchief/Erfgoedplatform 1,2 FTE (wettelijke taak) - Subsidieloket 0,4 FTE Deze urenuitbreidingen komt niet ten laste van het cultuurbudget	0
Verhaallijn 1		
Stabiele basis	- Subsidie voor de basisorganisaties/Programmaad voor de samenwerkingstaken, programmerende taken en de faciliterende taken voor de cultuursector 0,4 FTE	20
	- Uitbreiding personele bezetting bibliotheek t.b.v. uitbreiding openingsuren	50
	- Compensatie voor kostenstijging door toepassen Fair Practice code	20
	- Er zijn investeringen te verwachten vanwege het wegwerken van accommodatievraagstukken in de periode 2025-2030 ⁴²	NTB
	- Door het uitbreiden of vernieuwen/aanpassen van accommodaties zijn hogere exploitatiekosten voor deze accommodaties te verwachten in de periode 2025-2030	NTB
	- De functie Cultuurmakelaar wordt structureel vanaf 1-1-2022 (reeds opgenomen; geen budgettaire consequenties)	0
	- Structurele uitbreiding personeel budget cultuurmakelaar t.b.v. uitbreiding taken, zie verhaallijn1, 2, 3 en 4	40
	- Het (waar nodig) aanpassen van subsidievoorwaarden kan leiden tot een hogere gemeentelijke uitgave voor cultuur (bijvoorbeeld voor amateurkunstverenigingen, evenementen, festivals Kunstplatform)	30
	- Jaarlijks onderzoeksbudget (voor bijvoorbeeld doelgroepenonderzoek, accommodaties in de wijken, onderzoek naar popfunctie, etc.)	20
Verhaallijn 2		
Cultuur in de wijken	- Structurele uitbreiding personeel budget cultuurmakelaar t.b.v. uitbreiding taken, zie verhaallijn1, 2, 3 en 4	0
	- Budget voor onderzoek naar accommodaties in de wijken voor toekomstige activiteiten (uitbreiding budget voor culturele organisaties: zie verhaallijn 1)	0
	- Budget voor nieuwe cultuureducatieve activiteiten	20

⁴² Deze post en de daarop volgende regel zijn als 'nader te bepalen' opgenomen. Er is onderzoek nodig voordat deze kosten geraamd kunnen worden. Mede omdat dit onderzoek nodig is, zijn deze mogelijke kosten in de periode 2026-2030 gezet. Deze investeringen zullen dus niet optreden in de periode 2022-2025.

Waar	Budget voor	Bedragen x 1.000
Verhaallijn 3		
Iedereen doet mee	- Structurele uitbreiding personeel budget cultuurmakelaar t.b.v. uitbreiding taken, zie verhaallijn 1, 2, 3 en 4	0
	- Budget voor nieuwe cultuureducatieve activiteiten	20
Verhaallijn 4		
Jong geleerd, oud gedaan	- Budget voor School & Cultuur voor de ontwikkeling van een doorlopende leerlijn binnen BSO, PO en VO	15
	- Budget voor nieuwe cultuureducatieve activiteiten	20
	- De gemeente continueert de matching-gelden voor CMK (geen budgettaire consequenties)	0
Verhaallijn 5		
Het verhaal van Veenendaal	- Uitbreiding van FTE voor het gemeentearchief voor de culturele taken van het materieel en immaterieel Erfgoed en het Erfgoedplatform (zie ook Algemeen: de urenuitbreiding voor het archief is aldaar verwerkt)	15
	- Een vast jaarlijks budget voor het onderzoek naar materieel en immaterieel erfgoed	10
	- Continuëren van de gemeentelijke subsidieregeling voor het in stand houden van gemeentelijke monumenten (geen budgettaire consequenties)	0
	- Erfgoedgebouwen winkelpanden krijgen een (tijdelijke) bestemming als atelier- en galerieruimte	0
	- Activiteitenbudget Gemeentearchief uitbreiden voor ontwikkeling erfgoed en expo's, immaterieel erfgoed, Erfgoedplatform, website	20
Totalen 2022-2025		
Uitbreiding Budget	- Extra structureel budget	300
Totalen 2025-2030		
Uitbreiding Budget	- Indicatief, te besluiten rond 2025, na onderzoeken naar accommodatieknelpunten en na evaluatie periode 2022-2025	300

Relatieve uitgaven cultuur gemeente Veenendaal

Het Rekenkameronderzoek (2019) van de gemeente Veenendaal vergelijkt de gemeentelijke cultuuruitgaven per hoofd van de bevolking Veenendaal met uitgaven van steden in de omgeving en/of vergelijkbare steden. Het Rekenkamerrapport concludeert dat “Veenendaal een gemiddeld cultuurbudget per inwoner in vergelijking met een aantal andere gemeenten heeft”. Ter controle heeft bureau DCK deze berekeningen nogmaals uitgevoerd, met de cultuurbestedingen over het jaar 2019. De vergelijking tussen het Rekenkameronderzoek en het nieuwe onderzoek naar dezelfde steden over de jaren 2018 en 2019 leveren gemiddeld hetzelfde resultaat op.

Rekenkameronderzoek Veenendaal 2019					CBS Detaillering cultuurlasten ⁴³ gemeenten en provincies 2019	
		Aantal inwoners per 2019	Uitgave cultuur 2018	Per inwoner 2018	Uitgave cultuur 2019	Per inwoner 2019
2019	Amstelveen	89.870	€ 7.137.000	€ 79	€ 7.807.000	€ 87
2019	Ede	114.682	€ 9.554.000	€ 83	€ 10.747.000	€ 94
2019	Lelystad	77.383	€ 7.050.000	€ 91	€ 7.025.000	€ 91
2019	Zeist	63.322	€ 5.943.000	€ 94	€ 5.020.000	€ 79
2019	Doetinchem	57.382	€ 5.440.000	€ 95	€ 5.750.000	€ 100
2019	Veenendaal	64.918	€ 6.598.000	€ 102	€ 6.609.000	€ 102
2019	Wageningen	38.412	€ 4.224.000	€ 110	€ 3.920.000	€ 102
2019	Gouda	72.700	€ 8.104.000	€ 111	(geen opgave)	
2019	Nieuwegein	62.426	€ 7.396.000	€ 118	€ 7.077.000	€ 113
2019	Helmond	90.903	€ 11.088.000	€ 121	€ 12.133.000	€ 133
2019	Schiedam	77.907	€ 12.052.000	€ 155	€ 11.765.000	€ 151
2019	Assen	67.708	€ 14.804.000	€ 219	€ 14.583.000	€ 215
	Gemiddelden	73.134	€ 8.282.500	€ 115	€ 8.403.273	€ 115

⁴³ Centraal Bureau voor Statistiek (CBS), <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2020/44/detaillering-cultuurlasten-gemeenten-en-provincies>, 2019. Deze cijfers geven de jaarlijkse cultuursubsidies plus de gemeentelijke gebouw-gebonden kosten voor cultuur.

Een nieuwe benchmark van steden die qua inwonertal met elkaar vergelijkbaar zijn (o.a. zonder Amstelveen en Ede, die resp. 80% tot 40% groter zijn), geven een ander beeld:

CBS Detaillering cultuurlasten gemeenten en provincies 2019*				
	Naam gemeente	Aantal inwoners	Uitgave cultuur per jaar	Uitgave per inwoner
2019	Den Helder	55.604	€ 6.437.000	€ 116
2019	Roermond	58.209	€ 6.421.000	€ 110
2019	Nieuwegein	63.036	€ 7.077.000	€ 112
2019	Veenendaal	65.589	€ 6.585.000	€ 101
2019	Assen	67.963	€ 14.583.000	€ 215
2019	Vlaardingen	72.404	€ 7.757.000	€ 107
2019	Almelo	72.849	€ 5.479.000	€ 78
2019	Hoorn	73.004	€ 11.588.000	€ 168
2019	Lelystad	77.893	€ 8.186.000	€ 105
2019	Schiedam	77.999	€ 13.028.000	€ 167
2019	Purmerend	80.117	€ 8.973.104	€ 112
2019	Hengelo (O)	80.683	€ 9.229.000	€ 126
2019	Gemiddelden	65.027	€ 8.103.316	€ 117

*totaal uitgaven cultuur gemeente Veenendaal, dus inclusief gebouwgebonden kosten

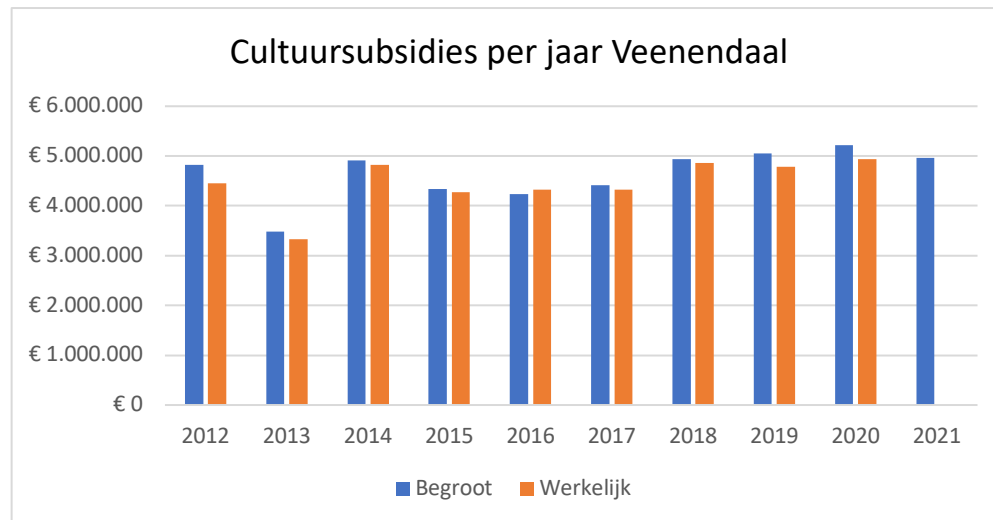
In deze ranglijst staat Veenendaal laag, met een besteding van 15% minder aan cultuur dan het gemiddelde.

De meerjarige uitgaven aan cultuursubsidies zien er in Veenendaal als volgt uit (dus exclusief de gemeentelijke gebouwgebonden kosten)⁴⁴:

Jaar	Veenendaal inwoners	Jaarrekening cultuursubsidie	Uitgave per inwoner
2012	62878	€ 4.448.164	€ 71
2013	63032	€ 3.333.324	€ 53
2014	63252	€ 4.822.374	€ 76
2015	63440	€ 4.277.613	€ 67
2016	63812	€ 4.320.450	€ 68
2017	64277	€ 4.318.594	€ 67
2018	64918	€ 4.861.773	€ 75
2019	65589	€ 4.779.444	€ 73
2020	66918	€ 4.940.027	€ 74
*2021	67500	€ 4.961.974	€ 73
Gemiddelde cultuursubsidie		€ 4.506.374	€ 70

*Schatting. inwonertal 2021 nog niet bekend

⁴⁴ Bron tabel en grafiek: gemeente Veenendaal

Aan de hand van het VNG-Ringenmodel uit hoofdstuk 2 en bovenstaande tabellen en grafiek kan geconcludeerd worden dat Veenendaal past in het gemiddelde van gemeenten van 30.000-100.000 inwoners, maar dat de gemeente Veenendaal minder aan cultuur uitgeeft dan het gemiddelde van vergelijkbare gemeenten. De grafiek laat ook zien dat de omvang aan gemeentelijke cultuursubsidies sinds 2012 vrijwel niet is gestegen.

De gemeentelijke uitgaven voor cultuur zoals de gemeente jaarlijks opgeeft aan het CBS, bestaan uit:

- De cultuursubsidies voor het culturele veld (in de gemeentebegroting vermeld onder het taakveld cultuur).
- De gemeentelijke kosten, zoals gebouwen, afschrijvingen, verzekeringen, etc., exclusief de kosten voor gemeentelijke medewerkers (deze uitgaven staan op diverse plaatsen in de gemeentebegroting vermeld).

In een tabel ziet dit er als volgt uit:

Gemeentelijke uitgaven cultuur 2019-2020 ⁴⁵		
Cultuursubsidies 2019*	€ 4.779.000	
Overige gemeentelijke kosten (incl. gebouwen, etc.) 2019*	€ 1.786.000	
Totaal gemeentelijke uitgaven cultuur		€ 6.565.000
Huuropbrengsten gebouwen		
Theater Lampegiet 2020	-€ 312.828	
Cultuurfabriek 2020	-€ 623.939	
Kees Stipplein A 2020	-€ 99.819	
Kees Stipplein B 2020	-€ 167.192	
		-€ 1.203.778
Netto gemeentelijke kosten cultuur		€ 5.361.222

*Vanwege corona zijn de subsidies 2020 niet representatief, daarom is het coronavrije jaar 2019 gebruikt.

⁴⁵ Bron: gemeente Veenendaal

Huurcomponent

Belangrijk te vermelden is, dat na de verhuizing naar de huidige cultuuraccommodaties de subsidies aan de culturele organisaties zijn verhoogd om de extra huurkosten te dekken (Bibliotheek, het Museum en de HVOV vanaf 2011, De Muzen vanaf 2013). Hierbij is geen korting doorgevoerd op de activiteitensubsidies.

Uitwerking indexeringsystematiek

De gemeente Veenendaal maakt onderscheid tussen enerzijds de indexering van de budgetten voor subsidie in de programmabegroting en meerjarenraming en anderzijds de indexering van de per boekjaar te verstrekken subsidies aan instellingen. De gemeentelijke regelgeving op dit onderwerp luidt als volgt:

Subsidiebudgetten in de programmabegroting

- a. De index voor de huurcomponent binnen het gemeentelijk budget is gelijk aan de huurindex, die gehanteerd wordt conform de onderscheidenlijke huurcontracten met een maximum van de door de gemeente gehanteerde huurindex in geval gehuurd wordt van een andere verhuurder, tenzij er sprake is van bezuinigingen of andere beleidskeuzes van de raad of het college.
- b. De index voor de activiteitencomponent wordt bepaald conform de prijsindex zoals deze jaarlijks in de technische richtlijnen van de programmabegroting wordt genoemd, tenzij er sprake is van bezuinigingen of andere beleidskeuzes door de raad.

Indexering van de per boekjaar te verlenen subsidies aan de instellingen

Hierbij geldt als grondregel dat een jaarlijkse indexering geen automatisme is. De bepaling van de te verlenen subsidie komt tot stand door de beoordeling door de gemeente wat nodig is voor de bekostiging van de gesubsidieerde activiteiten. Hierbij geldt dat de gemeente een subsidie verleent voor specifieke activiteiten. Als er sprake is van voortzetting van dezelfde

activiteiten kan voor de toepassing van de indexering van de per boekjaar verstrekte subsidies houvast worden gevonden in de indexering van de subsidiebudgetten voor onderscheidenlijk huur en activiteitenkosten, zoals genoemd onder punt 2, tenzij er sprake is van bezuinigingen of andere beleidskeuzes die de raad of het college maken. In het algemeen wordt met de instelling alleen overlegd over de gevolgen hiervan voor de subsidieaanvraag.

Samenvatting financiën

De inhoudelijke ambities zoals die in deze cultuurvisie en cultuurnota zijn verwoord, zijn deze extra financiële uitgaven waard. Hiermee kunnen mooie dingen gedaan worden voor Veenendaal. Ook in vergelijking met andere gemeenten is dit een passende investering. De Veense culturele infrastructuur past in het gemiddelde van gemeenten van 30.000-100.000 inwoners, maar de gemeente Veenendaal geeft minder aan cultuur uit dan het gemiddelde van vergelijkbare gemeenten. De omvang aan gemeentelijke cultuursubsidies is sinds 2012 nauwelijks gestegen. Voldoen aan dit gemiddelde is niet het doel op zich, het gaat om het mogelijk maken van de ambities.

Het is noodzakelijk om vanaf 2022 te starten met een verhoging van het cultuurbudget, waarmee tussen 2022 en 2025 samenwerkingen en nieuwe activiteiten gestart kunnen worden en de benodigde onderzoeken kunnen worden uitgevoerd. Voor de periode vanaf 2025 wordt voorzien dat er investeringen plaatsvinden in accommodaties (deze worden voorbereid in de periode 2022-2025). Overigens kan gebouw Spectrum al per direct worden ingezet voor knelpunten op het gebied van huisvesting. Aangezien verbouw of uitbreiding van culturele accommodaties in het algemeen een hogere exploitatielast met zich meebrengen, wordt voorzien dat er in de periode vanaf 2025 een tweede uitbreiding van het cultuurbudget nodig zal zijn, waarmee een gemiddelde uitgave aan cultuur t.o.v. van de gebenchmarkte gemeenten wordt verkregen.

Bijlagen

Bijlage culturele verenigingen Veenendaal

Muziek

Choir Company Sisters
 Christelijk Gereformeerd Pniëlkoor
 Christelijke Kinderkoor Goede Reede
 Christelijk koor One Together
 Christelijke Oratoriumvereniging Veenendaal
 Dameskoor V'allure
 De Begonia's koor
 De Corvedo's
 Gospelkoor Rejoice
 Gospelkoor Revelation
 Gospelkoor Spirit
 Hervormd Zangkoor Con Amore en Jongerenkoor
 The Messengers
 Instrumentaal Ensemble Con Passione
 Jeanboules
 Kerkkoor Soli Deo Gloria
 Kinderkoor Jedaja
 Las CanTantes
 Ouderenkoor Vreugdenzang
 Popkoor All4Fun
 Prove It
 Salvatorkoor
 Scheepjeswol Harmonie
 Shantylkoor voor Anker
 Sisters Vocal Group
 Stichting Alive Andre Heuvelman
 Stichting Westerkerkmuziek
 Stichting Willibrord Parochie Kinderkoor
 SWO Ouderenkoor

Rezonanz
 Ritmeester Veenzangers Mannenkoor
 Veenendaals Christelijk Mannenkoor
 Veense G-Band
 Veenendaals Gemengd Koor MoorSound
 Veenendaalse Harmonie Caecilia
 Veenendaals Kamerkoor
 Veenendaals Koperensemble
 Willibrord Koor
 Young Messiah Group

Dans(scholen)

Angel's Gym
 Argos Dance
 Beyond Basic
 Dance with Joy
 Marissa Danst
 Werelddansvereniging Nirkoda
 Wim en Karina Ruitenbeek
 You and Me Dance

Beeldende kunst

Aly van Eijk
 Beeldend Veenendaal
 Hanneke Zwart
 Kunstroute Veenendaal
 Linette van Dijk
 Pieter & Suzanne
 Vereniging Atelier Vijgendam

Theater

Marthie Overeem
 MoMo theaterwerkplaats (Renswoude)
 Saskia Scherpenzeel
 Stichting Naomi
 Theatergezelschap met een staartje
 Theatergroep Artis Amore
 Theatergroep Impuls
 Theatergroep Xprezzie
 Theater bij de burens
 Toneelgroep Pit

Foto en film

Filmhuis Veenendaal
 Fotoclub Camera Obscura
 Videoclub Beter Beeld

Bijlage geraadpleegde documentatie

- Gemeente Veenendaal, Programmabegroting 2021 - We blijven investeren in Veenendaal, 2021
- Gemeente Veenendaal, Kadernota 2022-2025, 2020
- Gemeente Veenendaal, Inwonerspanel Veenendaal Peiling 7, december 2020/ januari 2021
- Klantenonderzoek Theater Lampegiet, februari 2021
- Boekmanstichting, Cultuur doet ertoe, óók economisch, Hendrik Beerda, 2020
- Gemeente Veenendaal, Evaluatie School en Cultuur - Stand van zaken cultuureducatie basisonderwijs en aandachtspunten voor de toekomst, 2020
- Gemeente Veenendaal, Programmaplan Vitale Binnenstad Veenendaal - Van Winkelstad naar Binnenstad, 4 november 2020
- Gemeente Veenendaal, Beleidsnotitie Integrale Kindcentra in Veenendaal 2021-2024, 2020
- Lagroup, Een verkenning van een toekomstig Theater Lampegiet, 17 juli 2020
- LKCA, Pascal Gielen, De waarde van cultuur, 2020
- Gemeente Veenendaal, Model 2020, factsheet 2020
- Gemeente Veenendaal, Omgevingsvisie Veenendaal 2030 Samen maken we de stad!, 2020
- Rabobank, Het economische belang van de culturele en creatieve sector, 2020
- Fonds Cultuurparticipatie (FCP), Subsidieregeling 'Samen cultuurmaken', 2020
- Centraal Bureau voor Statistiek (CBS), Detaillering-cultuurlasten-gemeenten-en-provincies, 2019
- Gemeente Veenendaal, Kadernota 2020-2023, juli 2019
- Boekmanstichting, Nieuwe Verenigingsmonitor beantwoordt langlopende vragen, 8 februari 2019
- Gemeente Veenendaal, Convenant Cultuurimpuls Veenendaal, 23 april 2019
- Gemeente Veenendaal, Evenementenbeleid Veenendaal verrast, 2015 met aanvulling 2019
- Gemeente Veenendaal, Rekenkameronderzoek, Cultuurbeleid Veenendaal onder de loep, 2019
- Gemeente Veenendaal, Integraal beleidskader sociaal domein 2020-2023 - Sterker door verbinding, 2019
- Oozo.nl Wetenswaardigheden, cijfers en statistieken over Veenendaal, <https://www.oozo.nl/cijfers/veenendaalCBS>, oktober 2019
- Gemeente Veenendaal, Wijkgerichte aanpak: notitie wijkteams 2020, gemeente Veenendaal, oktober 2019
- Adviesbureau BMC, Onderzoek gelijk speelveld muziek- en dansonderwijs Veenendaal - Quick scan scenario's, juni 2018
- Gemeente Veenendaal, Raadsprogramma Iedereen doet mee 2018-2022, 31 mei 2018
- Gemeente Veenendaal, Uitvoeringsbeleid wijkgericht werken. Wederzijdse versterking van overheid, organisaties en samenleving, Gemeente Veenendaal, april 2018
- De vrije Uitgevers, Cor Wijn, De essentie van cultuurbeleid, 2018
- Adviesbureau Blueyard, Een nieuwe visie op cultuurbeleid of waarom een overheid wil investeren in kunst en cultuur, 2018
- Ministerie van OCW, mw. I. van Engelshoven, Toespraak bij presentatie cultuurvisie 2018 – 2021, 2018
- Gemeente Veenendaal, Uitvoeringsbeleid wijkgericht werken
- Wederzijdse versterking van overheid, organisaties en samenleving, 2018
- LKCA, Monitor amateurkunst, Kunstzinnig en creatief in de vrije tijd, 2017
- Gemeente Veenendaal, Veenendaal richting 2040 - Aantrekkelijk wonen en werken in een innovatieve topregio, 2017
- Ministerie van OCW, Overheidsuitgaven aan cultuur, <https://www.ocwincijfers.nl/cultuur-media/cultuur/culturele-infrastructuur/overheidsuitgaven/>, 2017
- Gemeente Veenendaal, De krachten bundelen – naar een duurzaam cultureel klimaat 2018-2021, 3 april 2017
- Uitgeverij Oberon, Monitor Cultuureducatie Voorgezet Onderwijs, Culturele en Kunstzinnige Vorming, 2017
- Gemeente Veenendaal, Visie Sociaal Domein. De kracht van de samenleving, juli 2017
- Gemeente Veenendaal, Burgerpanel Veenendaal Peiling 3, 2016
- Werkgroep Vormgeving popcultuur Veenendaal, Van popcultuur 1.0 naar popcultuur 2.0 - Een nieuw virtueel poppodium in Veenendaal, 22 juni 2016
- Gemeente Veenendaal, Verordening percentageregeling beeldende kunst, 2013
- VOC uitgevers, Cor Wijn, De culturele stad, december 2013
- HVOV, De canon van Veenendaal, Henk van 't Veld, 2009
- VNG Uitgeverij Cor Wijn, Gemeentelijk cultuurbeleid – een handleiding, mei 2003

Opdrachtgever: Gemeente Veenendaal

Publicatie: Dé Creatie Krachtcentrale:
Johan Boonekamp
Paul van Oort

In samenwerking met gemeente Veenendaal:
Dylan Lochtenberg, wethouder Kunst en Cultuur
Else Veldhuis, beleidsmedewerker cultuur
Judith Reiber, communicatieadviseur

En vele (culturele) partners en inwoners uit Veenendaal

Vormgeving: Okker Reclame

Adres: Raadhuisplein 1
Veenendaal

Telefoon: (0318) 538 538

Postadres: Postbus 1100
3900 BC Veenendaal

Website: www.veenendaal.nl

Versie: juni 2021